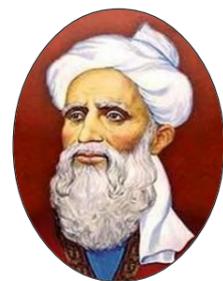

АНВОРИ ДОНИШ

E-mail: anvor.donish@kgu.tj **Нашрияи Донишгоҳи давлатии Кӯлоб ба номи Абӯабдуллоҳи Рӯдакӣ***
www.kgu.tj **№2 (254) 29 апрели соли 2017, шанбе (огози нашр: соли 1994)**

ДОНИШГОҲИ ДАВЛАТИИ КҮЛОБ ДОНИШГОҲИ № 2-И ҶУМҲУРИ ШУД!

21-22-юми апрели соли ҷорӣ дар Донишгоҳи давлатии Кӯлоб ба номи Абӯабдуллоҳи Рӯдакӣ даври хотимавии Олимпиадаи донишҷӯёни муассисаҳои таҳсилоти олии касбии Ҷумҳурии Тоҷикистон баргузор гардид, ки дар он аз 39 муассисаи таҳсилоти олии касбӣ донишҷӯёни 32 муассисаи таҳсилоти олии касбӣ аз рӯи 11

фанни таълимӣ (забон ва адабиёти тоҷик, забони англисӣ, забони русӣ, технологияи информатсионӣ, таърихи халқи тоҷик, математика, физика, химия, биология - экология, назарияи иқтисодӣ, фалсафа) 271 нафар иштирок намуд.

Дар олимпиадаи мазкур донишҷӯён аз фанҳои забон ва адабиё-

ти тоҷик, забони англисӣ, забони русӣ дар мавзӯҳои озод бахшида ба ҷашнҳои иншои хурд навишта, аз фанҳои дигар аз рӯи саволномаҳои тестӣ донишу маҳорати худро санҷиданд.

Дар олимпиада 11 нафар голиби ҷои якум, 14 нафар голиби ҷои дуюм, 21 нафар голиби ҷои сеюм гардид, 49 нафар бо ифтихорномаи Вазорати маориф ва илми Ҷумҳурии Тоҷикистон қадрдонӣ карда шуд.

Натиҷаи ҷамъбааст аз рӯи ҷойҳои бадастоварда нишон дод, ки бо гирифтани 5 ҷойи аввал, 2 ҷойи дуюм ва 2 ҷойи сеюм Донишгоҳи миллии Тоҷикистон дар мақоми 1-ум, Донишгоҳи давлатии Кӯлоб ба номи Абӯабдуллоҳи Рӯдакӣ бо гирифтани 3 ҷойи аввал, 3 ҷойи дуюм ва 3 ҷойи сеюм дар мақоми 2-юм ва Донишгоҳи давлатии тиббии Тоҷикистон ба номи Абӯалӣ ибни Сино бо гирифтани 2 ҷойи аввал 3 ҷойи дуюм ва 4 ҷойи сеюм мақоми 3-юмро сазовор гардиданд.

«Анвори дониш»

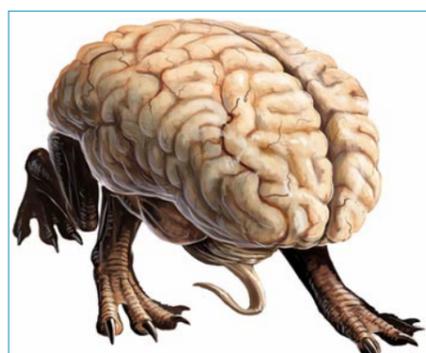
3 ИХТИРОҶКОРИ БЕҶАРАНИ ҶУМҲУРИ АЗ ДОНИШГОҲ

КАБИРӢ: МОДЕЛИ ДАРСДИҲИ МУАЛЛИМОН АЗ ДАВРАИ САНОАТИСТ ...

ИНТЕЛЛЕКТ ЧИСТ?

ҶАВОНТАРИН НОМЗАДИ ИЛМ ДАР ДОНИШГОҲ

ҶАРО ОИЛАҲОИ ҶАВОН ПОШ МЕХҶУРАНД?

АҚЛИ ҶУЗВӢ АҚПРО БАДНОМ КАРД...

РҶСИӢҲӢ ПЕШАИ ШАЙТОН БУВАД...

ДАСТОВАРДҶОИ ДОНИШЧҶҶНИ ДОНИШГОҶ ДАР ОЛИМПИАДАИ ҶУМҶУРИЯВӢ

Олимпиада аз рӯи як равия аз фанҳои забон ва адабиёти тоҷик, забони англисӣ, забони русӣ, технологияи информатсионӣ, таърихи халқи тоҷик, математика, физика, химия, биология-экология, назарияи иқтисодӣ, фалсафа гузаронида шуд.

Тибқи барномаи кори олимпиада 21 апрел аз соати 8:00 қабул ва бақайдгирии иштирокчиёни олимпиада дар донишгоҳ шуда, соати 9:00 расми ботантана кушодашавии олимпиада оғоз гардид.

Дар кори олимпиада муовинони Вазири маориф ва илми ҶТ, намояндагони 33 муассисаҳои таҳсилоти олии касбии Ҷумҳурии Тоҷикистон, ректорон, ноибони ректорон ва донишҷӯён бо роҳбарони илмӣ ширкат доштанд.

Дар ҷаласаи ифтитоҳӣ нахуст ректори Донишгоҳи давлатии Кӯлоб ба номи Абӯабдуллоҳи Рӯдакӣ, доктори илмҳои физика ва математика, профессор Абдулло Ҳабибулло меҳмононро хайрамақдам гуфта, сухани табриқоти муовини аввали Вазири маориф ва илми Ҷумҳурии Тоҷикистон Мирбобоев Раҳматулло шунида шуд.

Ҷамчунин, раиси Шӯрои ректорони муассисаҳои таҳсилоти олии касбии Ҷумҳурии Тоҷикистон, ректори Донишгоҳи миллии Тоҷикистон, академик Имомзода М. бо сухани табриқотӣ баромад намуд.

Сипас, иштирокчиёни олимпиада ро ба шартҳои Олимпиада шинос намуданд. Аз соати 10:00 то соати 17:00 кор дар озмунҳои фанӣ идома кард.

Кори олимпиада дар бахшҳо то соати 13:00 идома ёфта, тибқи тартиби барномаи кори озмун ҷамаи иштирокчиён ба тамошои мавзёҳои фарҳангии шаҳри бостонии Кӯлоб баромаданд. Дар ин сайр меҳмонон аз Муҷтамаи ҷумҳуриявӣ осорхонаҳои шаҳри Кӯлоб ва Оромгоҳи Мир Сайид Али Ҷамадонӣ шиносӣ пайдо намуданд. Ҷамчунин шомӣ рӯзи аввал дар "Толори фарҳангӣ"-и донишгоҳ хӯроки шом ва "Шомӣ ҷавонӣ" бо иштироки ҳунармандони хонаи маданияти донишгоҳ ва Коллеҷи санъати шаҳри Кӯлоб ташкил карда шуд.

Дар рӯзи дуюм, яъне 22 апрел аз соати 7:30 то 8:30 қабули аризаҳои даъвогии иштирокчиёни озмун ва соати 9:00 то соати 16:00 баррасии аризаҳои даъвогии иштирокчиёни озмун (аппелятсия) доир гардид.

Дар ин озмун аз 33 муассисаҳои таҳсилоти олии касбии Ҷумҳурии Тоҷикистон 235 нафар донишҷӯён сабақат доштанд. Дар охири ҷаласаи ҷамъбасти озмун, натиҷаи он баррасӣ шуд, ки чунин буд:

Фанни математика

1. Хусрав Ёров, донишҷӯи Донишгоҳи миллии Тоҷикистон;
2. Идибек Бобоназаров, донишҷӯи Донишгоҳи техникаи Тоҷикистон;
3. Комил Муносирашоев, донишҷӯи Донишгоҳи давлатии Хорӯғ.

Фанни технологияи

Даври хотимавии олимпиадаи донишҷӯёни муассисаҳои таҳсилоти олии касбии Ҷумҳурии Тоҷикистон мутобиқи моддаи 174-и Кодекси меҳнати Ҷумҳурии Тоҷикистон ва 11-Низомномаи Вазорати маориф ва илми Ҷумҳурии Тоҷикистон (қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 3 марти соли 2014, №145) 21-22 апрели соли 2017 дар Донишгоҳи давлатии Кӯлоб ба номи Абӯабдуллоҳи Рӯдакӣ дар сатҳи баланд баргузор гардид.

информатсионӣ

1. Беҳзод Раҳмонов, донишҷӯи Донишгоҳи давлатии Хуҷанд;
2. Абдусайд Ҳусейнбоев, донишҷӯи Донишгоҳи техникаи Тоҷикистон;
3. Муҳиддин Муродов, донишҷӯи Донишгоҳи давлатии Кӯлоб ба номи Абӯабдуллоҳи Рӯдакӣ.

Фанни физика

1. Дилшод Қобилов, донишҷӯи Донишгоҳи миллии Тоҷикистон;
2. Эркин Афиев, донишҷӯи филиали МГУ;
3. Алишер Иброҳимов, донишҷӯи Донишгоҳи давлатии Кӯлоб ба номи Абӯабдуллоҳи Рӯдакӣ.

Фанни биология-экология

1. Ашурзода Қурбонназари Файзалӣ, донишҷӯи Донишгоҳи миллии Тоҷикистон;
2. Сино Ҳоҷазода, донишҷӯи Донишгоҳи давлатии омӯзгории Тоҷикистон;
3. Азиз Иброҳимов, донишҷӯи Донишгоҳи давлатии Қурғонтеппа.

Фанни химия

1. Шаҳбоз Зулфиев, донишҷӯи Донишгоҳи тиббии Тоҷикистон;
2. Сомон Ҳакимов, донишҷӯи Донишгоҳи миллии Тоҷикистон;
3. Комрон Бобоев, донишҷӯи Донишгоҳи давлатии Кӯлоб ба номи Абӯабдуллоҳи Рӯдакӣ.

Фанни таърихи халқи тоҷик

1. Ҷамолиддин Шарипов, донишҷӯи Донишгоҳи миллии Тоҷикистон;
2. Фарҳод Шарипов, донишҷӯи Донишгоҳи давлатии омӯзгории Тоҷикистон;
3. Зоиршоҳ Одинаев, донишҷӯи Донишкадаи соҳибкорӣ ва хизмати Тоҷикистон.

Фанни забони русӣ

1. Рухшона Раҳмонова, донишҷӯи Донишгоҳи словянии Русияву Тоҷикистон.
2. Назира Латипова, донишҷӯи Донишгоҳи давлатии Кӯлоб ба номи Абӯабдуллоҳи Рӯдакӣ.
3. Мадина Сафарова, донишҷӯи Донишгоҳи давлатии тиббии Тоҷикистон.

Фанни забони англисӣ

1. Комрон Одинаев, донишҷӯи Донишгоҳи давлатии Кӯлоб ба номи Абӯабдуллоҳи Рӯдакӣ.

2. Алишер Ҷабборов, донишҷӯи Донишкадаи техникаи Тоҷикистон;

3. Рустам Султонов, донишҷӯи Донишгоҳи давлатии тиббии Тоҷикистон.

Фанни назарияи иқтисодӣ

1. Шодӣ Икромов, донишҷӯи Донишгоҳи давлатии Кӯлоб ба номи Абӯабдуллоҳи Рӯдакӣ.
2. Саидо Шамсов, донишҷӯи Донишкадаи молия ва иқтисоди Тоҷикистон;
3. Сайоқил Суфишоев, донишҷӯи Донишгоҳи давлатии Хорӯғ.

Фанни фалсафа

1. Ҳаким Назаралиев, донишҷӯи Донишгоҳи миллии Тоҷикистон;
2. Лоиқ Ғаюров, донишҷӯи Донишгоҳи давлатии Кӯлоб ба номи Абӯабдуллоҳи Рӯдакӣ.
3. Музар Маҳмадсалимов, донишҷӯи Донишгоҳи давлатии Хорӯғ.

Фанни забон ва адабиёти тоҷик

1. Матлуба Саидова, донишҷӯи Донишгоҳи давлатии Кӯлоб ба номи Абӯабдуллоҳи Рӯдакӣ.
2. Бибисоро Комилова, донишҷӯи Донишгоҳи тиббии Хатлон;
3. Каримҷон Салимов, донишҷӯи Донишгоҳи забонҳои Тоҷикистон.

Олимпиадаи муассисаҳои таҳсилоти олии касбии Ҷумҳурии Тоҷикистонро Вазири маориф ва илми Ҷумҳурии Тоҷикистон муҳтарам Нуриддин Саид ҷамъбаст намуд.

Зимни ҷамъбасти озмун бо мақсади баланд бардоштани шавқу ҳаваси донишҷӯён ба омӯзиши илмҳои мусоир, ташаккули тафаккури илмӣ ва техникаи онҳо, дарёфти донишҷӯёни лаёқатманд ҷиҳати ҷалби онҳо ба соҳаҳои илм, тайёрии ҷиддӣ ба озмунҳои донишҷӯёне, ки сазовори ҷойҳои яқум, дуюм ва сеюм гардидаанд, бо диплом ва маблағҳои пулӣ аз тарафи ВМИ ҶТ қадршиносӣ карда шуданд.

«Анвори дониш»

Алимӣ!

ЭРАЧ ДАВЛАТОВ
ДАВЛАТОВ Эрач Абдусаматович 15.05.1988 дар деҳаи Гулистони ноҳияи Восеъ дар хонадони зиёӣ таваллуд шудааст. Омӯзгори забони тоҷикӣ, хатмкардаи шуъбаи забон ва адабиёти тоҷики факултаи филологияи тоҷик ва журналистикаи Донишгоҳи давлатии Кӯлоб ба номи Абӯабдуллоҳи Рӯдакӣ (2011). Таҳсил дар МТМУ-и зодгоҳ (1995-2006), донишҷӯ (2006-2011), ассистенти кафедраи методикаи таъли-

ҶАВОНТАРИН НОМЗАДИ ИЛМ ДАР ДОНИШГОҲ

ДАВЛАТОВ ЭРАЧ саромӯзгори кафедраи умумидонишгоҳии забони тоҷикӣ, ҷонишини декан оид ба корҳои таълими факултаи филологияи тоҷик ва журналистикаи Донишгоҳи давлатии Кӯлоб ба номи Абӯабдуллоҳи Рӯдакӣ таърихи 13.04.2017 дар мавзӯи "Тадқиқи забоншиносии ономастикаи "Қасас-ул-анбиё" зери роҳбарии доктори илмҳои филология, профессор, мудири кафедраи журналистикаи донишгоҳ ҶУМЪАХОН АЛИМИЙ рисолаи номзодиашро аз рӯи ихтисоси 10.02.22 (забони тоҷикӣ) бомуваффақият дифоъ намуда, ҷавонтарин номзади илм дар донишгоҳ гардид.

ҶАВОНТАРИН ДОКТОРИ ИЛМ ДАР ҶУМҲУРИ

ҶУМЪАХОН АЛИМИЙ моҳи декабри соли 1991 ба шуъбаи рӯзонаи аспирантураи Донишгоҳи давлатии Тоҷикистон дохил шуда, моҳи июни соли 1993 пеш аз муҳлат, яъне дар муддати 1,5 сол рисолаи илмӣ-тадқиқотии номзодиашро таҳти роҳбарии доктори илмҳои филологӣ, профессор Раҳим Додихудоев дар мавзӯи "Микротопонимияи ҳавзаи дарёи Сурхоб (навоҳии Ховалинг ва совети вилояти Хатлон)" бомуваффақият дифоъ намуд.

Моҳи ноябри соли 1994 ҷиҳати ба анҷом расонидани рисолаи илмӣ-тадқиқотӣ ба докторантураи назди Донишгоҳи давлатии Тоҷикистон қабул шуда, ин дафъа низ пеш аз муҳлат, моҳи марти соли 1996 (яъне дар муддати 1 солу 5 моҳ) дар мавзӯи "Топонимияи минтақаи Кӯлоб (тадқиқи лингвистӣ)" кори илмӣ анҷом дода, онро дар шакли рисолаи докторӣ бомуваффақият ҷимоя намуда, дар сини 33-солагӣ ҷавонтарин доктори илм гардид.

ҲИҚМАТИ № 28

1. Чанде пеш рӯзи 16.03.2017 шогирди дигари устод Алимӣ Шералиева Садбарг аз рӯи ихтисоси забони тоҷикӣ рисолаи номзоди ҷимоя намуда буд ва баъди 28 рӯз Эрач Давлатов рисолаи номзоди ҷимоя намуд.

2. Давлатов Эрач дар сини

ни 28-солагӣ номзади илм шуд.

3. Фишурдаи (автореферат) рисолаи номзоди Давлатов Эрач 28 саҳифа аст.

4. 28.06.1962 рӯзи таваллуди роҳбари илми Давлатов Эрач устод Алимӣ аст.

Чунин хулоса баровардан мумкин аст, ки рақами 28 дар ҳаёти Эрач ва устод Алимӣ чи ҳикмате дорад.

1 МУҚОССА

Ҷамчунон ки дар урфият меғуянд: "Устод чигуна, шогирд намуна". Бо роҳбарии ҷавонтарин доктори ҷумҳурӣ дар соли 1996 Ҷумъахон Алимӣ имрӯз ҷавонтарин номзади илм дар донишгоҳ рисолаи номзодиашро ҷимоя намуд. Гуфтаи "Қамоли ҳамнишин бар ман асар кард" дуруст будааст. Моҳи гузашта аввалин шогирди устод Алимӣ Шералиева Садбарг рисолаи номзодиашро дифоъ намуда буд ва имрӯз бошад Эрач Давлатов. Ҳоло 10 нафар шогирди устод Алимӣ дар арафаи ҷимоя қарор доранд. Устод Алимӣ омӯзгори воқеӣ ва хушбахт аст.

Сухани бузурге ҳаст, ки: "Бадбахттарин устод ҳамон аст, ки шогирдаш то ба охир шогирд бимонад". Имрӯз шогирдони устод Алимӣ шогирд намондаанд устод шуда истодаанд, ки ин гувоҳи хушбахтии он кас аст. Худо кунад, ки ҷавонтарин номзади илм дар донишгоҳ Эрач Давлатов ба монанди устодаш Ҷумъахон Алимӣ ҷавонтарин доктори илм низ бишавад. Мо ба ин бовар дорем, зеро "Соле, ки накуст, аз баҳораш пайдост". Нияти пок ва амали савоб ҳамеша ғолиб аст. Ба роҳи илм рафтани ҳам амали савоб ва кори нек аст.

Аз ин рӯ, мо низ ҳамчун шогирди устод Алимӣ он касро барои ҷимояи рисолаи номзоди шогирдонаш табрик гуфта, тамоми хушбахтиҳои оламро баҳраш таманно дорем. Имрӯз дарахти илми мактаби номшиносии устод Алимӣ самар дод. Хуш ба ҳолат устод! Устод, самараи меҳнататро бо чашми худ дидан беҳтарин неъмат аст, ки имрӯз насибат гаштааст. Зиҳӣ, эй родманиши озодагон! Зиҳӣ, устод

ми забон ва адабиёти тоҷик (2011-2015), ҷонишини декан оид ба корҳои тарбияи факултаи филологияи тоҷик ва журналистика (2012-2013), котиби масъули маҷаллаи илми "Паёми ДДК ба номи Абӯабдуллоҳи Рӯдакӣ" (2014-2015), мутахассиси шуъбаи илм ва инноватсия (2015-2016) аз соли 2016 то инҷониб ҷонишини декан оид ба корҳои таълими факултаи мазкур мебошад. Муаллифи 2 китоб ва 15 мақолаҳои илмӣ мебошад.

ҶУМЪАХОН АЛИМИЙ

ҶУМЪАХОН АЛИМИЙ, забоншиносии тоҷик, рӯзноманигор, коршиносии мустақил, собиқадори ҷанги Афғонистон, доктори илмҳои филология (1996), профессор (2014), узви шӯрои диссертационии ҷимояи рисолаҳои номзодӣ ва докторӣ оид ба филологияи Институти забон, адабиёт, шарқшиносӣ ва мероси хаттии АИ ҶТ (2007-2012). Хатмкардаи шуъбаи эроншиносии факултаи шарқшиносии Университети давлатии Тоҷикистон ба номи В.И.Ленин (ҳоло ДМТ, 1986). Таҳсил дар мактаби миёнаи №4 ш.Кӯлоб (1969-1979), донишҷӯ (1980-1986), мутарҷими ҳарбии Дастгоҳи сармушовири ҳарбии гурӯҳи мушовирони Иттиҳоди Шӯравӣ дар Афғонистон (1983-1984), ассистенти ка-

федрои забони тоҷикии Институти давлатии педагогии Кӯлоб (ҳоло ДДК ба номи Абӯабдуллоҳи Рӯдакӣ, 1986-1990), қоромӯз-муҳаққиқ (1990-1991), аспирант (1991-1993) ва докторанти ДМТ (1995-1996), мудири кафедраи методикаи таълими забон ва адабиёти тоҷики ДДК ба номи Абӯабдуллоҳи Рӯдакӣ (1996-1997), соҳибкори хусусӣ (1997-2000), қорманди масъули созмонҳои байналмилалӣ (2000-2002), роҳбари Маркази ҳуқуқдифои "Параллак" (2002-2008), сарҳодими илми Институти забон, адабиёт, шарқшиносӣ ва мероси хаттии АИ ҶТ (2008-2013), мудири кафедраи журналистикаи ДДК ба номи Абӯабдуллоҳи Рӯдакӣ (2013), ноиби ректор оид ба илм ва инноватсия (2013-2015) аз соли

ШЕЪРИ РӮЗ

САФАР АБДУЛЛОҲ

Дар сӯғи 150 нафар ҳамзабонони бегуноҳамон, ки бо дасти толибони манфур чанд рӯз пеш дар масҷиде, дар Мазори Шариф ба шаҳодат расидаанд...

АЛО МИЛЛАТ! АЛО, ЭЙ КОВАИ ДУШМАНШИКАН...

Азодорам ман аз қатли бародарҳои ҳамкешам,
Ки наъши он саду панҷо нафар бинмуда дилрешам.
Ба масҷид куштани ин бегуноҳонро чи гӯям ман?
Ғами дунёву мо фиҳро зи ҳар сӯ мезанад нешам.
Намедонам, ки тоҷик кай ба ҳам ояд, чу метарсам,
Зӣ дасти душманон нобуд гардад беш, аз пешам.
Ва ин толиб, на он толиб ки хонӣ толиби илмаш,
Бувад Заҳҳоки дигар, ки бувад зулмаш аз ин бешам.
Ало Аҳмадшаҳи Масъуди мо, эй толиби Рустам,
Дареғо, нестӣ, бинӣ чӣ ояд аз бадандешам!
Ало миллат! Ало, эй Коваи душманшикан, бархез!
Агар дидан намехоҳӣ чунин мазлуму дарвешам.
Хуросон хун ҳамегиряд зи марги ҳамтаборонам,
Худовандо, чу ашк бар нахи як миҷежа оғешам.
Ватандори ман, эй аҳли Хуросон, рӯйи по бархез,
Ба зидди Толибон дар ҳар қучо, ман бо ту, эй хешам!

2017 то инҷониб мудири кафедраи журналистикаи ДДК ба номи Абӯабдуллоҳи Рӯдакӣ. Муаллифи 15 китобу дастури илмӣ-тадқиқотӣ, 75 мақолаи илмӣ мебошад. Алимӣ беш аз 1000 мақолаи марбут ба масоили сиёсӣ, иқтисодӣ, иҷтимоӣ, ҳуқуқӣ ва фарҳангӣ дар рӯзномаҳои даврӣ ба таъб расонидааст. Бо маърузаҳо дар шаҳрҳои Душанбе, Москва, Алмаато, Новосибирск, Кобул, Техрон, Вашингтон, Нью-Йорк, Нью-Орлеанс, Синсиннати, Солт-Лейк Сити, Варшава бармад кардааст. Ӯ бо мукофоту ҷоизаҳои: собиқадори ҷанги Афғонистон (1983-1984), Ифтихорномаи Президиуми Совети Олии СССР, медалҳои "Иштироқи ҷанги Афғонистон", "70-солагии Қувваҳои мусаллаҳ", "Сипосномаи халқи Афғонистон", "Барои хизматҳои шоиста дар Афғонистон", Қорманди шоистаи Тоҷикистон, Аълочии матбуоти Тоҷикистон ва Аълочии фарҳанги Тоҷикистон сарфароз гардидааст.

Ҷаҳонгир РУСТАМ,
сармуҳаррири рӯзномаи
"Анвори дониш"

МАҶОЗ ВА ПҶШИДАБАЁНИ ДАР ШЕЪРИ САИДҶОН ҲАКИМЗОДА

Сухан дар парда мегӯям,
чу гул аз парда берун оӣ,
Ки беш аз панҷ рӯзе нест,
хукми Мири наврӯӣ.

Ҳофиз

Ин байти Ҳоҷа Ҳофиз ба ҷашни Наврӯзи ҳуҷастапаӣ бахшида шудааст. Ривоятест, ки Ҷамшед ҳангоми ҷашни Наврӯз ба муддати панҷ рӯз аз тахт берун меомад ва мардум каси дигарро подшоҳ интихоб мекарданд. Мири нав ҳар чезе, ки мехост мекард ва ҳукми ӯ барои одамон ҳатмӣ буд.

Мусаввири моникалами мо - Саидҷони Ҳақимзода ба ҳамина монанд умр дидааст ва ин андешаи моро худӣ ӯ тасдиқ намуда, гуфтааст:

Ҷавонӣ аз барам монанди
боди даргузар бизаишт,
Худоро шуқр, ки ҷои умри
ман, умри сухан омад.

Оре, умри ӯро маҳз сухан тӯло-нию абадӣ гардонидаст. Зиндагӣ ва эҷоди ӯ бар ин далолат мекунад. Ҳақимзода то охири лаҳзаҳои умр ба сухан, ба кӯшоӣшу дарёфти сеҳри он сару кор доштааст. Сухан барои ӯ ҳамсуҳбат, дӯсти наздик будааст. Он барояш қасру мансаб ва дорой аст. Бо сухан роз мегӯяд, дарди дил мекунад, сухан барояш шунавандаи беҳтарин аст, сухан барояш шодию фараҳ, дарди ҷигарсӯзу ҷонқоҳ аст. ӯ маҳз аз сухан дармон меҷӯяд, ба сухан панаҳ мебарад ва дар ин кор ба шоир маҷозу истиора, ташбеҳу киноя, ибораву таркибҳои фразеологии ёфтаву орастааш кӯмак мерасонанд. ӯ ба сухан чунин баҳо медиҳад:

Суханро қудрати ҷонофарин аст,
Дар он муҷизаи ҷархи барин аст.
Сухан ифшоари рози илоҳӣ,
Ки "Қуръон" медиҳад бар ин гувоҳӣ
Ва ҷӣ таъбири хушу гуворост
ин ифодаи мардумӣ, ки шоир гуфтааст:

Ба номи Худо ман қасам меҳӯрам,
Ки наомам ба нуғи қалам меҳӯрам.

Дар ин байт адиб ибораҳои фразеологии "қасам хӯрдан" ва "бо нуғи қалам нон хӯрданро" ёдовар шудааст. Онҳо дар алоҳидагӣ, ҳар кадом ба худ маънии хоса доранд, "қасам", исми асту "хӯрдан" феъл. Чун иборати феълӣ онҳо дар яқоягӣ маънии савганд ёд кардан, аҳд бастан, дар иҷрои амале садоқат доштанро ифода мекунанд.

Иборати "ба нуғи қалам нон хӯрдан", ишораи ба меҳнати фикрӣ аст. Агар ба ҳар ду ибора чуқуртар назар андозем мебинем, ки онҳо маънии меҳнати ҳалол, меҳнати аз фиребу найранг ва қаллобӣ дурро низ ифода мекунанд.

Саидҷон Ҳақимзода бо нуғи қалам на танҳо ба порчаҳои шеърӣ худ ва шогирдон, балки бар сатру ҷумлаҳои даҳҳо рӯзнома-нигорону қаламкашон ислоҳ дароварда, фикри тоза бунёд намудааст. Ҳар сатри шеър ва ҳар як ҷумларо даҳҳо бор хондааст, хат задаст, илова намудааст, дигар кардааст, то ки он ба хонанда

маъқул ояд.

ӯ ҳамчун рӯзноманигор на як солу ду сол, балки то охири умр ба сухани воло, сухани пурмазмун, сухани бо дил ҳамсадо сару кор доштааст.

Сухани Ҳақимзода дорой маҷоз ва маънии бикру пӯшида аст. Аз тарафи дигар, ӯ чунон ошкорбаёнӯ дақиқгуфтор аст, ки ин на ба ҳар сухановари замонаш мурасар гаштааст.

Адабиётшинос Соҳиб Табаров ба ашъори ин қаламкаш таваҷҷуҳи хоса доштааст. ӯ дар мактубе бо ихлос ва эҳсосоти баланд ба шоир менависад:

"Дирӯз дар "Комсомоли Тоҷикистон" "Ахтари тобон" ном шеъртонро хондам. Бисёр шод шудам, беҳад хушнуд гардидам... Ба фикри банда, шеър хеле хуб аст. Ҷӣ гуна образи хубест "Шоми бесаводиро саҳар кардӣ!". Ба мисраи:

"Чу мурғони саҳар аз субҳ мардумро хабар кардӣ"

даҳҳо шеърҳои фачу бемағзро курбон кардан мумкин аст. Ин мисраъ ҷои даҳҳо мисраъҳои... дигар "шеърдонони" аз ҳаёти адабӣ қафомондари гирифта метавонад".

Дар гуфтори шоир мавзӯи Ватан мавзӯи марказӣ мебошад. Дунёи маънавии қаҳрамони лирикии ӯ ганӣ буда доираи назараш васеъ ва басо фарроҳ аст. **Решаам сахт ба хоки Ватан аст, Шоҳи пургули умрам сухан аст. Дар ҳама ҷои Ватан ҷои ман аст, Ман ҳамоноам, ки ҳамон менамам.**

Дар ин мисраъҳо ибораҳои фразеологии "решаам сахт", "шоҳи пургули умрам сухан аст" ба худ бори маънӣ мекашанд. Маҳз онҳо тароват ва ҳусну маънии гуфтаҳои шоирро боз ботароваттар кардаанд.

ӯ иштирокчи Ҷанги Бузурги Ватанӣ набуд, вале дарди ҷанг ва мавзӯро хеле оӣ дарк карда мегӯяд.

То ҳанӯз ояд ба гӯшии
ман суруди "бачамой",

Тира бошад осмони дил
зи ҷӯди "бачамой".

Абри гирёни баҳорон
дар намуди "бачамой",

Бизарад аз тори сар
чун ёдбуди "бачамой".

Дар ин ҷо, ибораҳои "осмони дил", "ҷӯди бачамой", "абри гирён" ҳамчун маҷоз-таркибу ифодаҳои фразеологӣ байту мисраъҳои адибро фасеҳу ботароваттар намудаанд.

Дарвоқеъ, чунон ки ӯ мегӯяд, инсон то ҳанӯз худ барои худ муаммос. Ҳақимзода кӯшидааст, ки ба дунёи мураккаб ва пурасрори инсон сар фуру барад аз ин асрор бохабар гардад. **Аё одам, нафаҳмидам дилатро, Нарафтам сарҳисоб обу гилатро. Шудам гаввоси рӯди розҳоят, Накардам кашф санги соҳилатро. Зи бар кардам забони ҷумла мурғон, Кушудам рози ахтарҳои кайҳон. Вале, эӣ хокиш тур аз муаммо, Ба дарки ту манам ҳайрону ҳайрон!**

Дар ин ҷо,

ибораҳои "забони ҷумла мурғон" (дар маънии бисёр дониш) ва "эӣ хокиш тур аз муаммо" дар маънии "эӣ инсон аз хок офаридашудаи мураккаб - ишора ба ривояти офарилиши Одами аввал аст" Шоир аз бузургии ва асрори ботинии инсон дар ҳайрат аст.

Дар ашъори ӯ тараннуми ишқи инсонӣ, мавқеи намоёнро ишғол дорад. Эҳсоси ишқ дар лирикаш шоир, пеш аз ҳама, василаи шодию сурӯр ва хурсандиест, ки дар вучуди қаҳрамони лирикӣ пайдо шуда, сипас аз қарби қалби вай фаввора зада, ба шакли суруд дар олам танинандоз гардидааст.

Дар лаби дарё нишастам

бо нигоре то саҳар,

Доштам аз бахти худ

ман ифтихоре то саҳар.

Киштиши андешаҳои рӯзгори оишиқӣ

Бурд моро аз каноре то

каноре то саҳар.

Рӯд аз реги ду соҳил,

ман зи лабҳои таре,

Бас гирифтам бӯсаҳои

обдоре то саҳар.

Сухани шоир аксаран пардапӯш аст. Он дар истиораву маҷоз гуфта мешавад. Инро адиб ҳатто ҳангоми номгузори шеърҳо ба инобат гирифтааст. Масалан, шеърҳои "Реша дар дил", "Расми ошқон", "Духтари хушрӯи дунё", "Бирав, эӣ дил", "Айби хунат", "Дар алови ишқ месӯзам", "Эӣ ҷони ширин".

Адиб аз шакли қадимӣ ва маъмулии адабиёти тоҷик хеле хуб баҳрабардорӣ намудааст. Ибораи "ҷони бар лаб омада" дар адабиёти классикӣ маъмулу серистифода аст. Масалан, **Азми дидори ту дорад ҷони бар лаб омада, Боз гардад, ё барояд, ҷист фармони шумо!?**

Ҳофиз.

Ҳақимзода мегӯяд:

Аз ҷони бар лаб омада,

худро ба ҳар сӯ мекашам,

Болиштро бо ёди ту ҳар

дам ба паҳлӯ мекашам.

Абри баҳорон гӯиё кӯчида

бар ҷашмони ман,

Аз дида бо ҷӯи ҷабин дарёи

Ому мекашам.

Иборати маҷозии "ҷони бар лаб омада" маънии нооромӣ ва ташвиши зиёдро дорад. Ифодаи "ба ҷашм кӯчидани абри баҳор" ва "ҷӯи ҷабин" низ дар ифодаи маҷози баландмаъно истифода шудаанд.

Дар ашъори ҳаҷвии ӯ низ маҷо-

зу истиора кам нест. Ин қабил ашъор маънии пӯшида доранд ва онҳо шеърӣ шоирро боз ҳам ботароваттар гуворотар гардонидаст.

Синаи худро барои ӯ синар

кардам, нашуд,

Бачаҳои бачаширо тоҷи

сар кардам, нашуд.

Аз барои куртавори атласе

бар завҷаиш,

То Самарқанду Бухоро ҳам

сафар кардам, нашуд.

Дар ҷавоби атсаиш сад бор

"Лаббай!" гуфтаам,

Аз гапи бечои ҳарду гӯш

кар кардам нашуд...

Ё худ:

Зинсаворӣ, хоки поят мешавад,

Зинбапушти, аз қафоят мешавад.

Пеши ҷашмат хоксору дӯстдор,

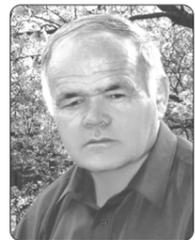
Аз қафоят дар сари ӯ фикри дор.

Ҳаст як дасти ҳамаи пеши бар,

Санг дорад лек дар дасти дигар.

Дар ин шеър хислатҳои бади одами дурӯя як ба як тасвир шуда, симои нафратовари ӯ тавассути ибораи таркибҳои маҷозӣ-фразеологӣ баён гаштааст. Вожаи ибораҳои "зинсаворӣ", "зинбапушти", "хоки поят мешавад", "аз қафоят мешавад", "пеши ҷашмат", "фикри дор", "дасти пеши бар", "санг дар дасти дигар" ҷилвагари симои нафратангези чунин ашхос аст.

Адиб захираи фаровони бофтаҳои беҳтарини халқ ва забони адабии китобдор бо ҳам пайваста таъбир, маҷоз, образ, санъатҳои бадеӣ ва дигар воситаҳои рангини тасвири дар шеър ба кор бурдааст ва маҳз онҳо фикри бикру ҷустуҷӯҳои тозаӣ ӯро равшан ифода намудаанд.

Барот ЛАТИФОВ,
номзади илми филология, дотсенти
кафедраи забони тоҷикӣ

МАСЪУЛИЯТИ ВОЛИДАИН, МАКТАБ ВА ҶОМЕА

Солимии ҷомеа солимии ҷамъият аст ва бунёди ҷомеаи солим аввал аз таълими дурусти кӯдак дар хонадон сарчашма мегирад ва баъдан дар муассисаи таълимӣ ташуқул меёбад. Ҷӣ тавре, ки бузургон гуфтаанд: **Хишти аввал гар ниҳад**

меъмор қач,

То ба охир меравад девор қач.

Таълиму тарбия аз даврани кӯдакӣ бояд мақсаднок бошад. Ба ин маъни Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон "Дар бораи масъулияти падару модар дар таълиму тарбияи фарзанд", ба мақсад наздик омад, ки масъулияти бештареро аз волидайн талаб дорад. Бо пирузии Ваҳдати миллӣ ва рӯ ба эътидол овардани ҳаёти иҷтимоии мардум рушди соҳаҳои маориф солҳои охир таваҷҷуҳи Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон ва махсусан Пешвои миллат, муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон ба ин масъалаи асосӣ нигаронида шудааст. Сарвари давлат қариб дар ҳама суханронӣҳои доир ба ин масъала сухан гуфта пайваста дастурҳои ҷиддӣ медиҳад.

Агар дуруст андеша намоем, вақти ками наврас дар мактаб гузашта, бештари вақти онҳо дар муҳити оила ва ҷомеа мегузарад. Ҷавонии мо то андозае беодоб шудаанд, ки агар баҳри ислоҳи онҳо сухан гӯӣ, ҳатман дашном ва ё суханҳои қабех мешунавӣ. Тасаввур мекунам, ки мо дар замони муносибатиҳои нави ҷамъиятӣ қарор дорем, вале боз беаҳмиятӣ карда, ба қимати истиқлолият давлаторӣ кам мерасем.

Айни замон диққати Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон ба ислоҳоти соҳаи маориф ва тандурустӣ нагаронида шудааст, ки ба хотири рушди ояндаи давлату миллат ва вазифаи муқаддаси мактаббачагону донишҷӯён омӯзиши илму техникаи муосир аст.

Омӯзгорон дар раванди таълиму тарбия ҳуқуқи хато карданро надорад, зеро тақдир насли ояндасоз ва пешбарандаи давлату ҷомеа дар дасти онҳост.

Солҳои охир камтарбиягии мактаббачагон, ҷавонон ва наврасон ба мушоҳида мерасад, ки сабаби ин сатҳи пасти тарбияи ахлоқӣ дар муҳити оила, мактаб ва ҷомеа мебошад. Дар баробари ин, ба сохтору мақомоти дахлдор зарур аст, ки ба сифати тайёр кардани кадрҳои барои муассисаҳои тарбияи томактабӣ, такмили ихтисос ва ҷобачогузориҳои онҳо дар асоси меъёрҳои муассисаҳои тарбияи томактабӣ, такмили ихтисоси мазкур кӯдаконро барои таҳсил ба мактабҳои ибтидоӣ ҳарҷи беҳтар омода созанд. Инчунин зарур аст, ки муассисаҳои томактабӣ бо китобҳои мактабӣ, таълими таҷҷизоти аёнию варзишӣ ва тиббӣ пурра таъмин бошанд ва фаъолияти онҳо дар асоси барномаҳои муосирӣ таълиму тарбия ба роҳ монда шавад.

Мусоева С., Ятимов К.,
омӯзгорони Коллеҷи
тиббии Кӯлоб

Чумбаён АЛИМИЙ,
профессор, мудири
кафедраи журналистика

(Идома аз шумораҳои гузашта)

Интеллекти рӯхию равонӣ. Башардӯстӣ (гуманизм) дар дараҷаи олии худ шахсони дорой интеллекти рӯхию равониро таҷассум ва ифода мекунад. Бидуни мансубияти динию мазҳабӣ ва наҷодӣ ҳадафи аслию асосии чунин инсонҳо беҳбуд ва хушҳолии дигарон аст! Интеллекти ахлоқию маънавий (рӯхию равонӣ) дар ҳар як инсон рушд дорад - ин дарку фаҳми ботинию дохилии мо вобаста ба некию бадӣ, дурустию нодурустӣ мебошад!

Интеллекти эҷодӣ. Ин интеллект барои малакаю маҳорати ихтироъ ва кашфи чизи навеста ё як чизи анъанавию суннатиро ба тариқи дигар татбиқу истифода намудан масъул ва муваззаф мебошад. Паёму хабар ва башорати навеста ба он аст, ки метавон беҳтар иҷро кард. Маъмулан, тамоми нобигаю дохию соҳибу молики интеллекти олии эҷодӣ ва созандагӣ халлоқи мебошад.

Ташаккули миллати интеллектуалӣ. Дар матлаб ҷанбаҳои ташаккули миллати интеллектуалӣ дар пасманзари рушди сармоия инсонӣ баррасӣ мешавад. Натиҷаҳои тадқиқи бошуурона дарк кардани ниёзу талаботи ҷомеа дар рушди сармоия миллии инсонӣ, ҳамчунин омилҳои мусоидатгар ва маҳдудгари таҳаввулотӣ он дар кишвар мавриди арзбӣ қарор хоҳанд гирифт. Дар асоси заминаи матлаб тавсияю пешниҳодҳо оид ба беҳбудӣ равандҳои ташаккули сармоия инсонӣ ва мутобиқан маблағгузорӣ ва шукуфоии давлат ироа хоҳанд гашт.

Рушди динҳои кишвар вобаста ба қобилияти тавоноӣ ва зарфияти он нисбатӣ тарбия ва афзудани сармоия инсонӣ мебошад. Нишондиҳандаи пешрафти инсоният ва ҷомеа захираю зарфият ва тавоноии пурраю мукамали интеллектуалии он, қобилияти мубориза бо падидаҳои номатлуби муосир ва мутобиқгардӣ бо таҳаввулотӣ нави иҷтимоӣ мебошад. Вазифа ва ҳадафи миллати интеллектуалӣ шуда тавоништан оддӣю маъмулӣ намебошад, аммо натиҷаҳои он сарнавиштасоз буда метавонанд. Имкони сохтан ва ташаккули миллат ва ҷомеаи интеллектуалӣ дар солҳои наздик - ин ягона калид барои рушду шукуфоӣ дар шароити рақобатҳои шадиди ҷаҳонӣ аст.

Аз ин мавқеъ дастуру ҳидоятҳои Асосгузори сулҳу ваҳдати миллии, Пешвои миллат, Президенти кишвар, муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон, қонун ва санадҳои миеъёрию ҳуқуқӣ метавонанд нақшаи мушаххас дар самти ташаккули давлат ва ҷомеаи интеллектуалӣ бошанд. Масалан, дар Чумхурии Қазоқистон дастури "Миллати интеллектуалӣ - 2020" мавҷуд аст. Ҳар нафаре, ки оид ба оянда ва дурнамои миллату ҷомеа андеша мекунад, бояд кӯшиш ба харҷ диҳад, ки ҳарчӣ бештар хушбахлоқ, муаддаб, бофарҳанг, соҳибмаълумот гашта, тавачҷуҳи худро ба хосатан ил-

мҳои дақиқ ва натиҷаҳои он мутамарказ намояд, роҳу воситаҳои наву мутобиқро ҷустуҷӯ намояд, гузоштани саҳми шахсӣ дар ҷодаи эътирофи кишвари худ дар миқёси ҷаҳониро фаромӯш накунад.

Дар ин ҷодаю росто вазифаю ҳадафи аслию усулӣ эҷоди ангеаи умумимиллии маърифатӣ мебошад. Ин чунин маънӣ дорад, ки таҳсил ва маълумотнокӣ баландсифат ва иҷроии чорабинию тадбирҳои маърифатӣ-равшаннамоӣ дар тамоми қаламрави кишвар ташкил ва гузаронида шаванд. Маҳз ҳамин талабот аст, ки шартӣ муҳиму асосӣ имрӯз дар замони муосир барои воридшавӣ ба доираи кишварҳои мутараққӣ маблағгузорию фаровон барои таҳсил ва маълумотҳои сокинону шаҳрвандон шуморида мешавад ва саодатмандона бояд арз намоём, ки ин масъала рӯз то рӯз тавассути заҳмату талашҳои роҳбарияти олии сиёсии кишвар ҳаллу фасл гашта истодааст. Соҳибу молиқшавӣ ба донишу маълумотҳои замонавӣ ва таҳсилоти маълумоти сифатӣ дар ниҳояти кор метавонад кишвари моро дар як сафу қатор бо давлатҳои рақобатпазир гузарод.

Вазифаи рақобат намудан бо кишварҳои пешрафтаю мутараққӣ ва дарёфти мавқеъ ва ҷойгоҳи беназири худ дар миқёси ҷаҳон амиқтар ва пуржарфтар намудани донишу маълумотҳои имрӯзаи моро талаб мекунад. Раду инқори ин омилӣ муҳим метавонад ташаккули миллати ояндадорро ба хавфу таҳдидҳо рӯ ба рӯ намояд. Дар пасманзари ин масъала бояд арз кард, ки ба сифати асосу заминаи рушди сармоия инсонии Тоҷикистон ҷавонон хизмат карда метавонанд ва саодатмандона имсол тавассути Пешвои миллат Соли ҷавонон расман эълон гашт.

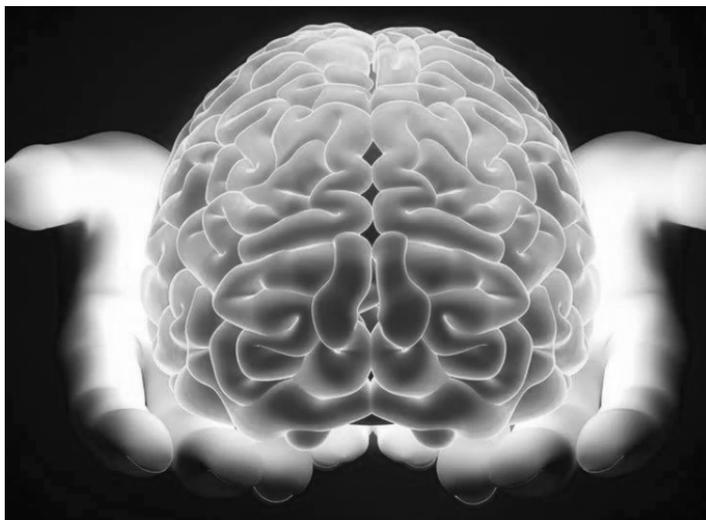
Яке аз ҷанбаҳои дигари ташаккули миллати интеллектуалӣ - ин рушди илм ва ташаккули ҳайати илмии кишвар аст. Омилӣ дигар - ташаккули маҷмӯи зарурии васоит ва васоили инноватсионӣ барои насли имрӯза аст, ки дар худ бояд салоҳиятҳо, малакаю маҳоратҳо ва ташаббусу ибтикоротро дар самту соҳаҳои технологияҳои муосир бо ахлоқу маънавияти сифатан хубу ҳасана ва масъулияти фарогир бошад. Ҳадафи ниҳонӣ вазифаҳои мазкур дар шахси насли нави ташаккули инсонҳои интеллектуалӣ мебошад. Ҷавонони интеллектуалӣ сармоияи асосии давлат маҳсубанд. Ин дар навбати худ на танҳо талабот, балки вазифаю уҳдадорӣ муқаддаси миллат низ мебошад.

Моҳиятан дар ин ҷодаю росто метавонанд монеаҳо ҳам мавҷуд бошанд, зеро зарур аст, ки бештари унсурҳои муҳим, аз ҷумла, худшиносии шаҳрвандӣ ва афзалиятҳои миллии ба эътибор гирифта шаванд. Маблағгузорию бештар барои сармоия инсонӣ на фақат сифати зиндагиро хубтар менамоянд, балки маҳсулнокии шахсиятҳои алоҳидаро ҳам зимни эҷоду фароҳамории неъматҳои ғайримоддӣ афзоиш медиҳанд. Манзараи тасвиршудаи мазкур аз нақшу мақоми сармоия инсонӣ ҳамчун захира ва бунёди интеллектуалии миллат ҳам шаҳодат дода метавонад. Бояд зикр кард, ки истилоҳи мафҳуми "сармоия инсонӣ" нахустин маротиба дар ИМА (Амрико) ба муомила даромада, дар замони муосир нишондиҳандаи пешбари сифати миллат маҳсуб аст. Ҳарчанд сармоия инсонӣ барои муайян кар-

ИНТЕЛЛЕКТ ЧИСТ?

ОЁ ДОҶӢ ВА НОБИҒА ШУДАН МУМКИН АСТ?

(Ипҳом аз Паёми навбатии Пешвои миллат, Президенти Чумхурии Тоҷикистон, муҳтарам Эмомалӣ РАҲМОН)

дани сифати рушди инсонӣ дар кишвар хизмат мекунад, худӣ он наметавонад неъматӣ барҷастаи моддӣ буда бошад, аз қабилӣ, маҳсулот ва молиёт. Сармоия инсонӣ - ин гуруҳи инсонҳои шарофатманд, бофарҳанг, муаддаб, заҳматкашу меҳнатдӯст ва донишманду созанда аст, ки захираҳои моддиро фароҳам оварда, афзоиш дода меистанд. Аз ин ҷост, ки Пешвои миллат дар ҳар як барномадашон сифати таҳсилу таълимро ҳамчун ҳадафи асосии имрӯз таъкид мекунад. Дар мавриди ҳолате, ки таҳсилот ба тариқи васеъ дастрас аст, онро ба сармоия инсонӣ шахсоне метавонанд мубаддал гардонанд, ки агар дуруст, оқилона ва бошуурона истифода карда тавонанд. Фақат онҳое, ки таҳсилоти маълумотро муваффақона барои манфиати ҷомеа истифода мекунанд, метавонанд натиҷаҳои воқеӣ нишон диҳанд. Ба ақидаи маъруфи олиму муҳаққиқ Ф. Бэкон, "таҳсилот ва маълумоту маърифатнокӣ - воситаи кудратманд фақат дар мавриде буда метавонад, ки агар ба манфиати ҷомеа истифода гардад". Пешрафти технологӣ арзишмандии зиёд дорад, агар он бар сатҳи рифоҳ ва некуаҳолии инсонҳо таъсири мусбат расонида тавонад. Аслан, дараҷаи зарфият ва тавоноии интеллектуалии миллат тавассути теъдоди шаҳрвандони соҳибмаълумот, босавод ва дараҷаи саҳмгузорию онҳо дар илму тадқиқотҳо муайян карда мешавад.

Пешрафт ва шукуфоии ҳар як миллат дар оянда вобаста бо зарфияту тавоноӣ дар самти маблағгузорию барои тавсеа ва афзоиши захираҳои шахсии интеллектуалӣ мебошад. Сарвату ғановат тавассути инсонҳо ба вучуд меояд, аммо муҳити фазои интеллектуалӣ фақат зимни мавҷудияти теъдоди бештари инсонҳои соҳибмаълумот ва бомаърифат ба вучуд меояд, ки онро фаълтар мегардонанд ва ҳар замон афзоишу тавсеа дода меистанд.

Васоити Ахбори Омма (ВАО) воситаи маърифатгари ҷомеа ва густаришгари арзишҳои муҳим барои қишрҳои васеи ҷомеа мебошад. Маъмулан расонаҳои хабарӣ аз рӯи усули касбият (профессионализм) кору фаъолият мекунанд ва вазъу ҳолати онҳо тавассути гузориши масъалаю проблемаҳои нав дар рӯ

барӯи ҷомеа муайян карда мешавад. ВАО - ин ҷост, ки нишондиҳандаҳои интеллектаулие, ки барои ташаккули ҷомеа нақш доранд, ошкор карда мешаванд. Вазифаҳои асосии ВАО-и Тоҷикистон бояд иштирок дар эҷод ва ташаккули ҷомеаи солими шаҳрвандӣ ва таъмини асосу заминаҳои муҳим барои муколамаи самаранок ва устувор байни мардум ва ҳукумат бошад.

Заминаҳои асосии ташаккули миллати интеллектуалӣ метавонанд рушди арзишҳои миллии интеллектуалӣ, рушди босуръати технологияҳо, суръати тезтари равандҳои муосиргардонии сиёсӣ бошанд.

Омилҳои асосӣ барои афзоиши захираҳои интеллектуалии ҷомеа халалрасону монеагар метавонанд инҳо бошанд: осебпазирӣ муҳити фазои ахлоқӣ-фарҳангӣ ва намунавӣ-тарбиявӣ, норасоии захираҳои моддӣю молиявӣ, истеҳсол нашудани технологияҳои пешрафта ва захираҳои нокифояи иттилоотӣ. Мутобиқан ибтикороту ташаббусҳои шаҳрвандон бояд ба ибтикороту ташаббусҳои ҷомеа ва ҳукумат тавъам гардонида шаванд. Нақшу мақоми ҳукумат бояд бештар дар эҷоду фароҳамории ангеаҳо нухуфта бошад, ки барои ташаккули механизмҳои зарури ва назорати ҳамаи равандҳо лозиманд.

Ҳамин тариқ, чунин тавсияю пешниҳодот ва замонату кафолатҳоро, ки барои маблағгузорию сармоия инсонӣ заруранд, тақозо мекунад: -таъмини сифати олии таҳсилот; -афзоиши лоиҳаю барномаҳои миллии; -ба эътибор гирифтани андешаю афкор ва эҳсосоти шаҳрвандони оддӣ; -эҷоди шароити муносиб барои ҷавонон; -афзоиши самараноки лоиҳаю тадбирҳои интеллектуалӣ; -татбиқи ислоҳот дар самту соҳаҳои рифоҳ ва некуаҳолии фарҳангӣ-иттилоотӣ.

Арзишҳои интеллектуалӣ метавонанд сарвату ғановати ояндадор ва шукуфоии бештари чумхуриро таъмин намоянд. Ҳоло ки дар Тоҷикистон шаҳодат ва нишондиҳандаҳои пешрафт дар баҳши сармоия инсонӣ мавҷуданд, ҷомеа бовар дорад, ки маълумоту маърифат ва донишу илм сутуну пояҳои асосии ҷомеаи интеллектуалӣ мебошанд, заминаҳои мусоиде барои ташаккули миллати пурра интеллектуалӣ фароҳам

омадаанд. Дар ин робита бояд аз ғояи "сотсиоморфият"-и А.И. Субетто ёд кард. Ба андешаи ӯ низомии ташаккули ҳар як миллат беназир аст ва тағйироту таҳаввулот дар сохторҳои иҷтимоӣ, иқтисодӣ, миллии, этникии, демографӣ ва фарҳангӣ бо "сотсиоморфият"-и раванди хоси худ фарқ карда меистад. Чунин вижагӣю хусусияти ташаккули ба он имкон медиҳад, ки таҳти таҳаввулот қарор гирифта, ба тағйиротҳои таърихӣ, фарҳангӣ ва иҷтимоӣ-генетикӣ мутобиқат намояд. Зимни ҷаҳонишавӣ барои низомҳои маҳдуди таҳсилот дар суннату анъанаҳои миллии ҷои дигар наменонад. Сохтори таҳсилот бояд бар асосу заминаи амалияи пешрафтаи ҷаҳонӣ ба роҳ монда шавад, ки воқеан ҳам дар кишвари мо ин раванд ба тариқи мусбат идома дорад. Равандҳои фаълмандонаи ислоҳот ва муосиргардонӣ дар Чумхурии Тоҷикистон тақозо менамоянд, ки низомии таҳсилот бояд дар ду самт бештар рушд кунанд: дар асосу заминаи арзишҳои миллии ва дастовардҳои муосири ҷаҳонӣ.

Зарурати мусоидат намудан барои дастрасӣ ба донишу маълумотҳо мавҷуд аст, ки як навъ маҳзани арзишҳо маҳсубанд. Имрӯз кишварҳои пешрафтаи ҷаҳонӣ муҳимияти арзишҳои маънавию ахлоқиро эътироф мекунанд, ки як қисмати таркибии арзишҳои шахсӣ ва умумӣ мебошанд. Эҳтиром ба муваббат доштани ҷавонону наврасон ба меҳани худ, эътирофи уҳдадорӣю ва муваззафот дар баробари ҷомеа ва мардум, парастии фарҳангу анъанот арзишҳои бештаре нисбати арзишҳо ва неъматҳои моддӣ доранд. Агар ба назари воқеӣ нигарем, пас маълум аст, ки ҳамон давлату кишварҳое хеле пешрафтаанд, ки мардум ва аъзоёни ҷомеаи онҳо маънавият, ахлоқ, одоб ва фарҳанги волою арзишманд ва хосаи худро дорад, аз қабилӣ Ҷопон, Олмон ва ғайра. Яъне одоб, ахлоқ, маънавият ва фарҳанги воло як навъ омилӣ пешрафтҳои иҷтимоӣ-иқтисодӣ дар ҷомеа гашта метавонанд. Дар ин маврид сармоияи арзишмандтарин - маблағгузорию дар соҳаи таҳсилот ва илм аст, ки дар навбати худ як навъ маблағгузорӣ ба пешрафту шукуфоии ҷомеа ҳисоб мешавад.

Аҳли ҷомеа, махсусан наврасону ҷавонор зарур аст, ки дар пешрафту шукуфоии иҷтимоӣ-иқтисодии ҷомеа, миллат, кишвар ва давлат саҳми мусассиру қорагар дошта, бо истифода ва дастрасӣ ба техникаю технологияҳои муосир аз истеъмолгарон ба истеҳсолгарон мубаддал гардонидаро таъмин кунанд, ки асосу замина ва бунёди саодатмандию шукуфоӣю фақат камтар истеъмолгардану бештар истеҳсол, кашф, ихтироъ кардан ва аз воридгарон ба содиргарон табдил ёфтанд аст, ки дар ин самту соҳаҳо ҳоло таҳти дастуру ҳидоятҳои роҳбарияти олии сиёсии кишвар кору пайкор ва тадбири чораҳои зиёде андешида шуда истодаанд.

БА МУНОСИБАТИ 70-УМИН БАҲОРИ УМРИ ПРОФЕССОРИ ДМТ ДАВЛАТБЕК ХОҶАЕВ

ДАСТГИРИЮ МЕҲРУБОНИҶИ МАРОМАШ...

Ҳеҷ кас аз пеши худ чизе нашуд,
Ҳеҷ оҳан ханҷари тезе нашуд.

Вақт аз умри инсон ҳам тезтар мегузарад. Замоне тифл будаму имрӯз ба воя расидам ва аз пайи таълиму тарбия ҳастам. Хотироте, ки зарури нигоштанаш кардам, дарси зиндагист. Хотирот аз рӯзгори инсонии комил ва марди шарифест, ки дастгирии ӯ маро имрӯз ба ҷодаи пушраф, тарбиятгари насли наврас - омӯзгорӣ оварда расонид.

Солҳои 2005-2010 дар факултети филологияи Донишгоҳи миллии Тоҷикистон таҳсил мекардам. Солҳои донишҷӯӣ давраи тиллоӣ ва нотакрор буд. Агар саҳифаи хотираҳоро варақгардон созам, ҳар лаҳза, ҳар соату дақиқааш пеши назар омада, дилам гоҳо аз лаҳзаҳои гуворо, суҳбати бузургони илму адаб, дарси устодони нотакрор, ҳодисаю воқеаҳои аз сар гузаронидаам лабрезии шодию гоҳи дигар умқи диламро ғам маскан мегузинад ва беихтиёр чашмонам пуроб мегардад.

Солҳое, ки дар факултети мазкур таҳсил намудаам, устодони меҳрубону саҳтгир ва серталаб фаъолият менамуданд. Хушбахтона, чанде аз онҳо имрӯз низ фаъолияти омӯзгорӣ доранд. Ростӣ, имрӯзо вақте муносибату муоширати баъзе донишҷӯёно ба устодон мебинам, беихтиёр дар ҳайрат мемонам. Замони таҳсили мо дигар буд. Наздик шудан ба устод хеле мушкул ва гарон буд. Шояд ҳамин саҳтгирию эҳтиром нисбат ба якдигар боиси сари миз шабзидадорӣ намуданҳои ман (мо) гаштанд. Байни устодону донишҷӯён сарҳади одобу ахлоқ доман густурда буд. Хушбахтии ман (мо) дар он буд, ки аз мактаби бузурги донишмандони илму адаби замон - Худой Шариф, Ҳомид Маҷидов, Аламхон Кучаров, Абдулхай Маҳмадининов, Давлатбек Хоҷаев, Урватулло Тоҳиров, Боймурод Шарифов, Мирзо Солеҳов, Бадриддин Мақсудов, Мадиброҳим Норматов, Шакар Бобомуродов, Маҳмадодов Саломов, Дилмурод

Ҳомидов, Азиз Мирбобоев, Зайниддин Мухторов ва устодони шодравон Худойназар Асозода, Ҷурахон Бақозода, Аҳмадҷон Неъматов, Пӯлод Ниёзов ва дигарон дарси одобу ахлоқ ва зиндагӣ омӯхтам. Маҳз дастгириҳои роҳнамоиҳои ҳамаи ин устодони номбурда ва омӯзгорони дигар буд, ки имрӯз ман роҳи илмро интихоб кардаам.

Дар даврони донишҷӯиям шомили кафедраи таърихи забон ва типологияи шуда будам. Бояд гуфт, ки кафедраи мазкур аз солҳои аввали фаъолият, соли 1995, ки роҳбарии онро устоди забардаст, профессор Қосимова М.Н. ба дӯш дошт, то имрӯз дар тарбияи мутахассисони риштаи забоншиносӣ саҳми арзанда гузошта истодааст. Устодони варзидаи илми забон: М. Н. Қосимова, Д. Хоҷаев, А. Мирбобоев, З. Мухторов, М. Саломов, Д. Ҳомидов, Ф. Шарипова, С. Ҳалимова, Ҳайитова Ш., Ж. Гулназарова, Х. Камолов, У. Саъдуллоев ва дигарон, ки шоистаи иззату эҳтиром ва обрӯю нуфузи калон дар кафедра доранд, ба мо аз боби таърихи бою ғани забони тоҷикӣ, сохтори он ва хусни калому баён сабақҳо меоданд.

Дар ин матлаби худ меҳонам хотирот ва муҳаббатномаи хешро роҷеъ ба яке аз устодони гиромикадр, олимони тавоно, устоди меҳрубону саҳтгир, доктори илмҳои филологӣ, профессор Ҳоҷӣ Давлатбеки Хоҷа (Давлатбек Хоҷаев) иброз дорам, ки дастгириҳои устоди азиз ҳамеша пеши назарам ҷилвагар аст.

Дар нигоштаи худ аз навиштани рӯзгору осори устод худдорӣ менамоем, зеро мақсад аз навиштани сатрҳо танҳо дастгириҳои падаронаи устод нисбат ба як шогирд аст. Дар масъалаи фаъолияти устод танҳо гуфтанием, ки роҳи тайкардаи устоди азиз Ҳоҷӣ Давлатбеки Хоҷа дарси маънӣ ва мактаби бузурги илмиро менамояд.

Аввалин бор вақте устоди азиз соли 2007 декани факултети филологияи интихобгардиданд, барои шиносӣ вориди сифхонаи 520 шуданд, ки мо он вақт донишҷӯи курси 2-юм будем. Вақте устод вориди синфхона шуданд, дар боби одобу ахлоқ, таҳсилу фаъолият ва ҳисси ватандӯстӣ бо мо суҳбатҳои ширину пурмазмун карданд.

Бо мурури замон баъд аз чанд сол устоди гиромӣ Ҳоҷӣ Давлатбеки Хоҷа бо пешниҳоди раёсати Донишгоҳи миллии Тоҷикистон мудири кафедраи таърихи забон ва типологияи таъйин шуданд. Дар ҳама замон (2005-2010) бандар дар кафедраи таърихи забон ва типологияи ҳамчун шо-

гирд будам. Ёд дорам, ки ҳангоми Ҳомидови кори курсӣ аз саҳтгириҳои устод барои Ҳомидов он чуръат намекардем, ки вориди кафедра шавем. Дарсҳое, ки устоди бузургвор Ҳоҷӣ Давлатбеки Хоҷа аз фанни курс ва семинари махсус ба мо донишҷӯён мегуфтанд, ҳеҷ гоҳ фаромӯш намекунам, зеро ҳангоми дарсгӯӣ устод бисёр ботамкин буданду бо овози форам дар мавзӯҳои гуногун сухан меронданд...

Дар зиндагӣ одамизод чӣ рӯзгӯеро аз сар мегузаронад. Ҳама мушкулоти зиндагонӣ, тақоубҳои тӯлонӣ, талошҳои бешумор, ғаму шодиҳои нотакрор пай ҳам нопадид мешаванд, гӯе ки аслан онҳо вучуд надоштаанд, аммо лаҳзаҳои гувории ҳаёт то абад моро нерӯ мебахшанд ва ба мо болу пар ато мекунанд, ки ба ояндаи дурнамо нек нигарем.

Аз хотир фаромӯш нашудааст, ки баъд аз хатми донишгоҳ ба ҷустуҷӯи кор ба чандин корхонаҳо ва мактабҳои таҳсилоти миёнаи шаҳри Душанбе баромадам, то ки аз рӯйи ихтисосам ҷойе кор кунам ба Ватан хизмат намоям. Бо кӯмаки як дӯстам ба Кумитаи телевизион ва радио дар "Шабакаи аввал" (ҳоло Тоҷикистон) ба ҳайси коромӯз ба кор қабул шудам, аммо дар дил орзуи нек доштам, ки дар Донишгоҳи миллии кору фаъолият кунам. Баъд аз ду моҳи кору фаъолият дар телевизион 20-уми августи соли 2010 устоди азизам, номзади илмҳои филология, дотсент Дилмурод Ҳомидов, ки роҳбарии корҳои курсӣ ва дипломиямро ба дӯш доштанд, ба ман суҳбати телефонӣ карданду пурсиданд, ки дар кафедра ба ҳайси лаборанти калон кор кардан мехоҳӣ? Дар ҷавоб гуфтам, ки бале! Рӯзи 22-юми август ҳамроҳи устоди азиз Д. Ҳомидов ба назди мудири ка-

федре устоди бузургвор Ҳоҷӣ Давлатбеки Хоҷа рафтем. Устоди азиз маро бо як чеҳраи кушод қабул карданду аввалин суолашон дар мавриди хуб донишони забони модарӣ ва кор бо компютер буд. Ман ба саволашон ҷавоб додам. Худи ҳамон рӯз аризаи ба кор қабул карданро навиштаму устод бо як чеҳраи кушоду насиҳатҳои падарона ба аризаам имзо гузошт.

Самари заҳматҳои тӯлонии устоди меҳрубон буд, ки имрӯз ман дар ин боргоҳи илму дониш - Донишгоҳи миллии Тоҷикистон кору фаъолият карда истодаам. Имрӯзҳо эҳсос менамоем, ки устоди арҷманд Ҳоҷӣ Давлатбеки Хоҷа аз интихоби кардаашон меболанд ва пайваста ману устодони ҷавони кафедра барои муваффақ гаштанамон дар роҳи илму таълим роҳнамоӣ менамоянд.

Агар саҳифаҳои дар бораи кору рафтор, меҳрубониҳои падаронаи устод нависем, кам аст. Ҳоло ки устоди азизу арҷманд дар арафаи таҷлили 70-умин солгарди баҳори умрашон қарор доранд, барояшон саломати бардавом, умри дароз, ҳаёти осудаи оилавӣ ва дар фаъолияти минбаъдаашон комёбиҳои орзумандам. Бигзор, шохроҳи ҳаёташон ҳамеша бахтовар бошад!

Ҳайдар МУСЛИМЗОДА,
ассистенти кафедраи таърихи забон ва типологияи факултети филологияи ДМТ

СЕ ҲИКМАТ

ҲИКМАТИ 1

Маъмури давлатӣ дари хонашонро тақ-тақ кард. Пиразан дарро боз намуд.

Маъмур пурсид:

- Дар хона чанд нафар ҳастед? Шиносномаҳоятонро биёваред, то сабти ном кунам.

Пиразан аз дарвоза берун баромад, ба охири кӯча нигоҳ кард ва бо чашмони пур аз ашк гуфт:

- Агар имкон бошад, фардо биё ва саршумори хонаи моро ба фардо гузор.

Маъмур гуфт:

- Модар, чӣ фарқе мекунад? Фардо ҳам мисли ҳамин рӯз аст. Дар як рӯз кам ё зиёд намешавед.

Пиразан гуфт:

- Бале, мешавад. Писарам 31 сол боз рафтааст, шояд имрӯз баргардад ва мо то фардо се нафар хоҳем шуд...

Фардо маъмури давлатӣ дари хонашонро тақ-тақ кард, аммо пиразанро наёфт.

Ҳамсоияи пиразан ба маъмур гуфт:

- 31 сол аст, ки пиразан ҳар кучое, ки равад, калиди хонашонро ба ман медиҳад ва мегӯяд:

- Шояд дар набудани ман писарам ояд ва хаставу монда шуда бошад, калидҳоро ба ӯ деҳ, ки то омадани ман истироҳат кунад ва ором бошад.

Мантиқ: Муҳаббати модар ба фарзанд инчунин аст. Муҳаббати ту чӣ?

ҲИКМАТИ 2

Рустое буд дурафтада, ки мардуми содадил ва бесавод дар он сукунат доштанд. Марди золиме аз содагии онҳо истифода карда, ба ҳар навъе болои онҳо ҳукумат мекард. Иттифоқан гузари як муаллиме ба он русто афтод ва мутаваҷҷеҳи дағалкорӣҳои он марди золим шуд ва ӯро насиҳат кард, ки аз зулм болои мардум даст кашад, вагарна ӯро расво хоҳад кард. Аммо марди золим напазируфт. Баъди баҳси зиёд бо ӯ, муаллим аз фиребориҳои он мард ба мардум сухан гуфт. Баъд аз мушо-

ҷараи зиёд байни муаллим ва он мард қарор шуд, ки миёни он ду нафар фардо дар майдони русто мусобиқа доир шавад, то ҳақ муайян гардад.

Фардо ҳама мардуми деҳа дар майдони русто ҷамъ омада буданд, то бубинанд охири кор чӣ мешавад.

Марди золим ба муаллим гуфт:

- Бинавис "мор"!

Муаллим мор навишта кард. Навбат ба он мард расид ва ӯ шакли морро тасвир карда, аз мардум пурсид:

- Шумо худ қазоват кунед. Қадоме аз инҳо мор аст? Мардум, ки савод надоштанд, ҳеҷ қадоме мутаваҷҷеҳи навиштаи муаллим нашуданд, аммо ҳамагӣ шакли морро шинохтанд ва ба ҷони муаллим дарафтада, ӯро аз русто ронданд.

Мантиқ: Ҳар аҳмақе метавонад қонуне қорӣ кунад, ки танҳо аҳмақони дигар ба он аҳамият медиҳанд. (Бо такмили таҳрири аз "Аз ҳар зовия")

ҲИКМАТИ 3

Марди хирадманде ба шогирдонаш чунин насиҳат кард:

- Одамоне ба се шакл ҳамдигарро таҳқир мекунанд. Онҳо метавонанд дигаронро аҳмақ гӯянд, ё ғулом ҳисоб намоянд, ё ғайриқобили амал пиндоранд. Агар чунин иттифоқ бо шумо пеш ояд, воқеияти одиеро ба назар гиред:

1. Танҳо як одами аҳмақ дигарро аҳмақ ном мебарад, зеро ӯ маъноии аҳмақиро хуб дарк мекунад.

2. Фақат ғулом дар симои шаҳси дигар ғуломиро дидан мехоҳад, зеро дар бадбахтиҳои худро танҳо дидани нест.

3. Ва танҳо одами аз дасташ коре намеомада беақлии ашхоси ношиносро аз сари нофаҳми сафед кардани мешавад...

Аз ин хотир, аз ҳеҷ кас малол нашавед ва касеро ҳам таҳқир накунад, агар меҳроҳед ғуломи аҳмақи ноқоромад набошед!

Таҳияи
Ҷаҳонҷир РУСТАМ

• DEDICATED TO "2017-YEAR OF YOUTH" IN TAJIKISTAN

UNIVERSITY TODAY

University has long been sources of scientific knowledge and culture. The Founder of Peace and National Unity-Leader of Nation, President of the Republic of Tajikistan showed keen interest in the development of University education. Emomali Rahmon's line of strengthening such educational establishments becomes an inalienable part of the socio-cultural policy.

The Ministry of Education and Science of the Republic of Tajikistan and Kulob State University regularly organize refresher courses for teachers, who are introduced to the modern problems of science. Students must have a Bachelor's degree in Arts or Science, following at least four year study at University.

The University also organizes Preparatory courses for youth. Preparatory courses are to help young people to prepare for the university entrance exams.

Kulob State University exchanges teachers and students with most countries. Over the past few years our teachers and students have been to such countries as USA, Russia, China, India, Kazakh Republic, Czechia and Spain. Among the students of our University there are representatives from Afghanistan and Turkmenistan. The University professors and teachers are tackling a member of complex problems on the training of foreign students, taking into consideration the language and national, cultural, historical traditions. Many people make distinction between foreign languages studies and the learning of one's own language, whereas the one is inseparably linked to the other. Learning foreign languages makes ones use of the native tongue richer, more vivid and expressive.

Students' Scientific Societies

The first two years of study at University are mainly a period when students become adapted. During this period they attend all lectures in the department each one gets to know his or her scientific tutor, under whose supervision they prepare Course Project and later a Diploma Project. The students' scientific societies are supervised by students' councils and the department of professional development. The main task of which is to popularize science, projects and draw students into scientific creativity. Quite a lot is being done to accomplish this scientific clubs functioning in the faculties and competitions for the best research work or project are organized every year. The winners are awarded prizes and certificates. Students' scientific conferences are held regularly under the different titles.

Students' Exams

Examinations at our University are held twice a year: in winter and summer. As a rule exams and tests cover the matter studying in Academic year. The volume of credit and examination is determined by the curricula endorsed by the Ministry of Education and Science in Tajikistan. Long before the sessions University's sections prepare tests covering annual program of education.

Some Ways of Upbringing of Tajik Youth

The objective in education and bringing up the Young generation in Republic of Tajikistan is to ensure that they become active builders of democratic society and to mould a harmoniously developed individual with high moral and ethical qualities. Young people take close to their hearts the romance of creative work and struggle against difficulties that

is why some of the most important projects have been declared.

2017 - Year of Youth

The Founder of Peace and National Unity-Leader of Nation, President of the Republic of Tajikistan Emomali Rahmon has declared 2017 the "Year of Youth" in Tajikistan.

"We reportedly called on youth not to join terrorist and extremist organization and pay more attention to the study of sciences and their spiritual and physical development"

Address by the Founder of Peace and National Unity-Leader of Nation, President of the Republic of Tajikistan Emomali Rahmon to Majlisi Oli. December, 22.2016

2017 was announced the Year of Youth in Tajikistan. Announcing current year as Year of Youth during the annual Address Head of the State of Republic is a big support for youth of the country in order to improve their knowledge in all spheres, improve their activities in daily life of present society. The youth has to provide active

participation in the country's socio-political, economic and cultural life, solve their social problems and protect their rights, for effective realization of the relevant state program on youth policy, increase state care for young generation and appraise their contributions in science, education, economy, culture, state administration and other fields.

Nowadays students of higher educational institutions are trying in this direction purposeful to complete the initiative of the Leader of Nation Emomali Rahmon. For example, in last century the youth had not such chances and opportunities that have been available with the support Government of the Republic of Tajikistan. In this regard we can remind from the establishment of the magnificent building, the "Kulob State University named after Abuabduhloh Rudaki", it is unique in the region. It has all conditions, including electronic reading room that was connected to high speed internet, free short training

courses on learning foreign languages, such as of Chinese, Russian, English and others. Emomali Rahmon called on local youth to participate more actively in social and political affairs and development of new innovative projects.

The students of our University carry out independent research work in abroad scale. Special attention is being paid to languages especially English, German, Chinese, Russian and ideological education, as far as research work concerned, the students' scientific play a special role in it. The problem of determining the general trends of scientific progress assumes prime importance at the present stage in the scientific and technical revolution.

Today, when the store of knowledge necessary for successful work is accumulating at an increasing pace, The Kulob State University's Students strive to develop in themselves the features of active builders of civil society: ideological firmness, a high standard of skill and broad erudition, in a word, they are worthily observing Emomali Rahmon's instruction to master all the new wealth of knowledge.

Saodat SHARIFKHOJAEVA
The dean of Foreign Philology

• ДАҲСОПАИ БАЙНАЛМИЛЛАТИ АМАЛ: "ОБ БАРОИ РУШДИ УСТУВОР 2018-2028"

Мо омӯзгорон таи чандин соҳро, ки аз фанҳои дақиқ, химия ва биология дарс меёем. Баъзан мавридҳо донишҷӯён аз мо пурсон мешаванд, ки оё обҳои истеъмоли шӯр, талх ё бенамак мешаванд? Дар ин мақола ба саволҳои донишҷӯён аз назари илмӣ таҳти унвони ин саволҳо ҷавоб медиҳем.

Об дар ҳаёти инсон аҳамияти аввалиндараҷа дошта, вай барои қонеъ гардонидани эҳтиёҷоти рӯзгор, барои ҳамаи соҳаҳои истеҳсолот аз ҷумла барои нақлиёт зарур аст. Оби дарё, кӯл, чоҳ, ки одам аз он истифода мебарад, маҳлули моддаҳои мебошад, ки об дар чараёни гардиши худ ба онҳо ворид мешавад.

Дар таркиби обҳои табиӣ, сульфатҳо ва бикарбонатҳои калсий, магний кам, яъне катионҳои Ca⁺ ва Mg⁺, анионҳои HCO₃⁻ ва Mg мавҷуд мебошанд. Обе, ки дар он микдори ионҳои Ca⁺ ва Mg⁺ кам аст, оби нарм ном дорад ва обе, ки аз ин ионҳо бой аст, оби дурушт номида мешавад. Дар вақти ҷӯшонидани об гидрокарбонатҳо вайрон мешаванд ва дар натиҷа карбонатҳои ҳалшаванда ҳосил мешавад.

Дар ин ҳолат карбонатҳо тақшин шуда, дурушти об кам ме-

ДУРУШТИИ ОБ ВА РОҲҶОИ БАРТАРАФ КАРДАНИ ОН

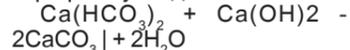
шавад. Дуруштие, ки аз сабаби дар об мавҷуд будани бикарбонатҳои калсий ва магний ба вучуд меояд, дурушти карбонатӣ ва ё дурушти муваққатӣ ном дорад. Дуруштие, ки аз сабаби дар об мавҷуд будани дигар намакҳои калсий ва магний ба вучуд меояд ва баъд аз ҷӯшонидани об нест намешавад, дурушти ғайрикарбонатӣ ё дурушти доимӣ ном дорад. Ба ҳама маълум аст, ки собун дар оби дурушт кафк намекунад. Ин ҳодисаро аз рӯи ҷунин таҷрибаи ҳаёти дидан мумкин аст. Собун дар оби гарм нағз кафк мекунад, дар оби хунук кам кафк мекунад. Яъне оби хунук дурушти зиёд дорад. Собун намакҳои натрийдори (баъзан намакҳои калийдори) кислотаҳои мураккаби органикӣ аст, ки таркибашонро шартан бо формулаи NaR ва KR ифода кардан мумкин аст, ки дар он Я - боқимондаи кислотагӣ мебошад. Анионҳои R бо намакҳои калсий ва магний намакҳои ҳалшавандаи CaR ва MgR ҳосил мекунанд. Собун барои ҳосил шудани ана ҳамин намакҳои ҳалшаванда беҳуда сарф мешавад.

Ҳамин тавр, мо метавонем бо ёрии кафки собун ва дурушти умумии об баҳо диҳем ва микдо-

ри умумии ионҳои калсий ва магнийи онро муайян кунем. Дурушти умумии об аз дурушти карбонатӣ ва ғайри карбонатӣ таркиб меёбад. Барои эҳтиёҷоти хоҷагӣ ва рӯзгор оби дуруштиаш кам даркор мешавад. Оби борон ё оби дистилӣ дар таркибаш қариб, ки ионҳои магний ва калсий надорад, онро дар тибб ва техника васеъ истифода мебаранд. Мисол, оби боронро ҳамчун электролит барои акумулятор ва дар тибб барои тайёр кардани доруворӣ истифода мебаранд. Оби борон ва оби дистиллятсионӣ, обҳои нарм мебошанд. Обҳои уқёнусҳо, дарёҳо, чоҳҳо ва қулмакҳои оби дурушт ба ҳисоб мераванд. Аз ҳамин сабаб бисёр давлатҳо аз оби нӯшокии тоза танқисӣ мекунанд. Бояд аҳли одамони сайёра ба оби тоза нӯшоки эҳтиёткорона муносибат кунанд ва аз ҷиҳати экологӣ бой чашмаҳо ва ҳавзҳо тоза нигоҳдоранд. Дар оби дурушт гушт, сабзавот, ярма нағз намепазанд, чой ҳам нағз дам намехӯрад. Дар ҷомашӯй (инчунин дар сару рӯйи шустан) пайвастиҳои ҳалшаванда ба рӯйи риштаҳои матоъ тагшин шуда, пеш-пеш нахҳо вайрон мекунанд.

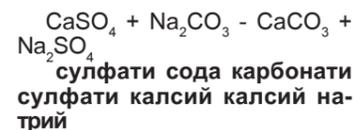
Агар ба дегҳои бӯғӣ оби дурушт андохта шавад, дар рӯи деворҳои онҳо аз карбонатҳои калсий магний, гипс ва намакҳои дигар тақшин мешавад. Рӯйи дегҳо гирифтани тақшин гарм кардани обро душвор намуда, ба бисёртар сарфшудани сӯзшворӣ сабаб мешавад ва деворҳои дегро зудтар аз кор мебарорад. Ҳамин ҳодисаро мо дар вақти дар ҷойниқҳои ҷойҷӯшонӣ ё асбобҳои гармкунии обӣ мушоҳида мекунем. Дар ноҳияҳо ва шаҳрҳо ҳавзҳои обтаъминкунӣ ҳаст, ки ба ҳар аҳоли бо қубурҳои обҳои нӯшоки меравад. Барои кам кардани дурушти об усулҳои химиявиро ба кор мебаранд, ки ба воситаи онҳо ионҳои калсий ва магний ба таркиби намакҳои ҳалшаванда, одатан ба карбонатҳо гузаронида мешавад.

Дурушти карбонатиро бо илова кардани шираи оҳақ бар-тарарф мекунанд:

Ҳидро ширӣ карбонати об карбонати калсий оҳақ калсий

Барои бартарарф кардани дурушти ғайрикарбонатӣ сода илова мекунанд.

Оби табиёро, ки ионҳои калсий Ca²⁺ ва магний Mg²⁺ дорад, бо роҳи аз ин ионҳо озод кардан, масалан, бо ёрии ионит ба ионҳои натрий иваз кардан, нарм мекунанд. Барои ин дар шабақаҳои обтозакуни обро аз калонкай ионивазкунандаи (ионит) катионитдор, ки ионҳои калсий ва магний дар катионит нигоҳ дошта мешаванд, вале ба об аз катионит микдори эквиваленти ионҳои натрий мегузаранд ва ҳамин тариқ об тоза шуда, ба маҷрои худ меравад. Дар охир ҳаминро бояд қайд намоем, ки чор элементе, ки дар нарм намудани обҳои дурушт нақши муҳим мебозанд, бо ин роҳ дурушти об бартарарф карда мешавад.

Raḥimov MAḤMADALĪ,
saromuzgori kafedrai biologiya

Озодамо КЕНЧАЕВА, саромӯзгори кафедраи забони тоҷикии Донишгоҳи давлатии Кӯлоб ба номи Абӯабдуллоҳи Рӯдакӣ.

Пеш аз хонадоршавӣ калонсолон ба ҷавонон насиҳат мекарданд, ки "чор пир асту чор тадбир". Эҳтироми падару модар ва хусуру хушдоман ҳатмист ва касе, ки беиззатӣ кунад, баракат намебинад. Шояд таъсири ҳамин панду насиҳатҳо буд, ки ҷавонон босабр буданд ва ҳар шебу фарози зиндагиро таҳаммул мекарданд. Ҳоло бошад, агар ягон сухани баландтарро аз забони хушдоман шунаванд, "Чаро модарат ба ман чунин гуфт", - гӯён арусак норозӣ мешавад, ҳол он ки модар таҷрибаи зиндагӣ доира ба зарари ҷавонон ҳеҷ гоҳ гап намезанад. Давои ин ҳама мушкилиҳо сабуристу.

Бобоҳон ЦУРАЕВ, саромӯзгори кафедраи методикаи таълими ибтидоии Донишгоҳи давлатии Кӯлоб ба номи Абӯабдуллоҳи Рӯдакӣ.

Ба пиндори ман дар ин роҳ чанд омил буда метавонад: ба ҳаёти оилавӣ тайёр набудани онҳо, дар сомон додани кори хона (тайёр намудани хӯрок, рӯбу чин ва шустушӯи чизҳо, қабулу гӯсел намудани меҳмон ва амсоли инҳо) тайёр набудани навхонадорон. Сабаби дигараш пасти фитрати ҷавондухтарону ҷавонписарон аст, ки ба чӣ будану чӣ қадр доштани мафҳуми оила сарфаҳм намераванд.

Умед ЧАЙҲОНИЙ, коршиноси тоҷики муқими Русия.

Яке аз сабабҳо ба назарам ин аст, ки зан арзон ва зангирӣ осон шудааст. Пештар ҷавонон то донишгоҳу хизмати Модар-Ватанро ба поён намерасониданд, зан гирифта наметавонистанд. Акнун ҳар навҷавоне мактабро нимқора хонда, Русия меравад ва чаҳор пул ба даст оварда, ба рустояш бармегардаду "духтари хонаро", ки нав мактабро тамои карда бошад, ба занӣ мегирад. Бархе аз ин навдомодҳо ду-се моҳе бо наварӯсашон зиндагӣ мекунанду

дубора муҳоҷират мераванд. На ҳар хонаводае интизориву нодориро тоб меорад.

Гулистон КАРИМОВА, рӯзноманигори радиои Фарҳанг.

Омилҳои ин мушкилро дар беқадри духтарон ва бад будани вазъи иқтисодӣ мебинам, зеро духтарон аксаран ҷавонанду ҳаматарафа ба зиндагии мустақилона омода нестанд. Инчунин, агар эшон ба хатое дар зиндагӣ роҳ диҳанд ё ба волидайн писар маъқул нашаванд, тамои оилаҳо вайрон мешаванд. Писар бошад, дунболи арушавандаи дигар меравад. Маҳз ҳамин вазъи бади иқтисодист, ки мардум бештар даст ба корҳои ношоиста, аз ҷумла қаллобию дуздӣ ва ғайра мезананд. Ғайр аз ин, оиладоршавандаҳо хеле ҷавон шавҳар мекунанд ва шавҳарон монеи таҳсили духтарон мешаванд. Баъзан мебинем, ки мавриди хушунати пайвандон қарор мегиранд ва мо натиҷаи ин гуна ҳолатҳоро дар худкушию худсӯзии онҳо зиёд мушоҳида кардаем.

Мавлуда ТАШРИФОВА, муdiri дабирихонаи Донишгоҳи давлатии Кӯлоб ба номи Абӯабдуллоҳи Рӯдакӣ.

Дар аксарияти ҳолатҳо бар асари ташвишҳои зиндагӣ ва бо ҳам мувофиқ наомадани фикру ақидаҳои зан ё шавҳари ҷавон таҳсилро дар муассисаҳои таълимӣ қатъ мекунанд ва аз омӯхтани илмҳои муосир бебаҳра мемонанд, ки ин минбаъд ба тарбияи фарзанд, маърифати шахсӣ ва пеш бурдани зиндагӣ таъсири манфӣ мерасонад ё монеаҳои дигарро эҷод мекунад. Айни замон дар ҷомеа бештари падару модарон бо ҳар сабаб фарзандони 17-18-соларо ба хешу таборони наздикашон хонадор мекунанд ва аз онҳо фарзандони носолим ба дунё меояд, ки ин сабаби ҷудошавии оилаҳои ҷавон мегардад.

Алишер АБДУЛМАҶИД, магистранти соли 1-уми фа-

ЧАРО ОИЛАҲОИ ҶАВОН ПОШ МЕХҶҶРАНД?

Бо пешниҳоди Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон соли 2015 "Соли оила" эълон шуда буд ва ҳадаф аз ин иқдом баланд бардоштани маърифати ҳуқуқии аҳоли, таҳкими оила ва танзими муносибатҳои оилавӣ унвон мешуд.

Ҳуқумати кишвар ба занону бонувон эҳтироми хосса дорад ва ин аз он хотир аст, ки ҷомеаи солим маҳз аз занони донишманду фарзона ва порсо вобаста аст. Имрӯз фаъолияти занон ва нақши онҳо дар мақоми роҳбарӣ, таҳкими давлатдорӣ, солимии ҷомеа ва пайдориву устувории оила бисёр назаррас аст. Модарон ва бонувон ҳамчун чароги оила, нерӯи созандаи ҷомеа ва ҳимоятгару идомабахши беҳтарин анъанаҳои миллӣ ба ҳисоб мераванд. Аммо мушкилоти мо дигар аст - пош хӯрдани оилаҳои ҷавон.

Президенти кишвар, муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон дар Паёми соли 2015 ба ин мушкилӣ дахл карда, афзуданд: "Маъсалаи пош хӯрдани оилаҳои ҷавон, ки шумораи онҳо сол ба сол зиёд мегардад, таъшишвар мебошад. Мувофиқи маълумоти оморӣ соли 2014 аз 95500 ақди никоҳи бақайдгирифташуда 9000-и он бекор шудааст, ки нисбат ба соли 2013-ум 9,5 фоиз зиёд аст".

Аз ин рӯ, хостем аз омӯзгорони Донишгоҳи давлатии Кӯлоб ба номи Абӯабдуллоҳи Рӯдакӣ ва чанде аз коршиносон ба саволи "Чаро оилаҳои ҷавон пош мехӯранд?" нурсон шавем.

култаи филологияи тоҷик ва журналистикаи Донишгоҳи давлатии Кӯлоб ба номи Абӯабдуллоҳи Рӯдакӣ.

Ин мавзӯе яке аз мушкилоти асосии ҷомеаи мо ба шумор меравад. Вобаста ба ин мавзӯе мо дар минтақаи Кӯлоб аз 50 оилаҳои пошхӯрда сабаби хонавайрониашонро нурсон шудем, ки натиҷагирӣ сабабҳои хонавайронӣ чунин буд: 22 оила вобаста ба паст будани сатҳи зиндагии маъишии оилаҳо; 9 оила аз сабаби маърифати оиладорӣ на доштани ҷавонони навхонадор; 17 оила аз тарафи хушдоманҳо камхиради нишон додан ва ба хушунат гирифтӣ кардани аруси (келини) хонавода пош хӯрданд. 2 оилаи дигар бинобар сабаби маъсулияти оиладорӣ ҳис накардани шавҳари ҷавон ва ба майпарастӣ шугл варзидани онҳо вайрон шудаанд.

Барои пешгирӣ намудани пошхӯрии оилаҳои ҷавон бояд ҷавондорон дар рӯҳияи фарҳанг ва эҳтироми оиладорӣ тарбия намуд. Танҳо тавассути қадрдонӣ ва эҳтироми яқдигар ду ҷавон метавонанд, ки риштаи дӯстӣ ва муҳаббати худро бо ҳам пайваста, оилаи устувор ва хушбахтро барпо намоянд. Бузурге гуфтааст: "Шавҳарон занони худро мисли ҷисми худ дӯстдоранд: он ки зани худро дӯст медошта бошад, худро дӯст медорад. Зеро ки ҳеҷ кас ҳаргиз ҷисми худро бад намебинад, балки онро ғизо медеҳад ва гарм мекунад, чунонки, маҳз муҳаббат одаму оламо дигар мекунад, шукуфой мебахшад, ҷонро рӯҳу танро болида мегардонад."

Марзия СОҶИБНАЗАРОВА, омӯзгори кафедраи забон ва адабиёти руси Коллеҷи омӯзгорӣ назди Донишгоҳи давлатии Кӯлоб ба номи Абӯабдуллоҳи Рӯдакӣ.

Ячейкаи асосии ҷомеа ин

оила аст. Оила бо боварии дутарафа сохта мешавад. Агар дар оила боварӣ набошад, оила зуд барҳам мехӯрад. Ҷавонони ҳозира пуртоқат нестанд, сабр надоранд ва бо андешаҳои гуногун зиндагӣ мекунанд. Бештар ба зиндагонии мардуми ғарб тақлид мекунанд, ки ин бад аст. Озодиҳо бисёрранд, ки озодии худро фақат дар танҳо зиндагӣ кардан мебинанд ва ҳурмати шарқиноро гум кардаанд.

Маҳмудзода ҚУМРИНИСО, ҷонишини директор оид ба тарбияи Коллеҷи тиббии Кӯлоб.

Сабаби пош хӯрдани оилаҳои ҷавон дар он аст, ки бисёре аз ҷавонон ба зиндагии мустақилона тайёр нестанд, сабру тоқат надоранд. Бояд падару модар писарон ва духтаронашонро ба оилаи мустақил тайёр намоянд, то ҳурмати яқдигарро донанд ва падару модари яқдигарро ҳурмат намоянд. Пошхӯрии оилаҳои ҷавон хеле бисёр шудааст, ки ин нигаронкунанда аст.

Сабрина ПАНОВА, мутахассиси шӯбаи робитаҳои байналмилалии Донишгоҳи давлатии Кӯлоб ба номи Абӯабдуллоҳи Рӯдакӣ.

Ба фикри шахсии ман ҷудошавии оилаҳо дар омода набудани ба зиндагӣ мебошад. Пеш аз он, ки писар ё духтар хонадор мешавад, бояд аввал маълумоти олии дошта бошад. Барои бунёд намудани оилаи солим бояд байни

зану шавҳар яқдигарфаҳмӣ вучуд дошта бошад.

Саидабону ЯТИМОВА, ҳуруфчини рӯзномаи "Анвори дониш".

Ба фикри ман яке аз сабабҳои асосии пош хӯрдани оилаҳои ҷавон ин омода ва тайёр набудани ҷавонон ба ҳаёти мустақилона мебошад. Агар падару модарон фарзандонро хуб тарбия намоянд ва барои оиладор намудани онҳо ба саросемагӣ роҳ надиханд, ягон оила вайрон намешавад. Духтаронро, ки аз хоби ширини хонаи волидайн сер нашудаанд, ба шавҳар надиханд. Духтаронро дар макотиби олии дохил намоянд ва соҳиби маълумот гардонанд ва агар шароит набошад, дар ягон марказҳои касбомӯзӣ духтарро соҳибкасб кунанд. Аз тамои падару модарон даъват ба амал меорам, ки дастгирӣ мо ҷавонон бошанд ва ҳидоятгари мо дар роҳи рост ва бо тавсияҳои неки хеш моро ба шоҳроҳи зиндагӣ омода созанд.

Шарипов БАХТОВАР, ассистенти кафедраи тарбияи томактабӣ ва кори иҷтимоии Донишгоҳи давлатии Кӯлоб ба номи Абӯабдуллоҳи Рӯдакӣ.

Дар ҷомеаи шахсоне ҳастанд, ки дар мудати 6 ё 1 сол аз оилаҳои худ ҷудо мешаванд. Якero маҷбур хонадор мекунанд, дигареро нодидане ношинохта. Падару модаронро зарур аст, ки пеш аз оиладоршавии фарзандон онҳоро бо ҳаёти оилавӣ тайёр намоянд.

Таҳияи Самариддин НАБИЗОД

Доктор Маҳмуд Кабирӣ дар ноҳияи Дарвоз таваллуд шудааст. Мактаби миёнаи №10-и деҳаи Чорфи ноҳияи Дарвозро соли 1987 ба итмом расонда, ҳамон сол ба Донишгоҳи давлатии тиббии Тоҷикистон ба номи Абӯалӣ ибни Сино дохил шудааст.

Аз соли 1990-ум ба тибби ниёгон майл кардааст. Дар маҳфилҳои гуногуни тибби Шарқ иштирок карда, соли 1996 ба ҳайси ординатори клиникии кафедраи Тибби Шарқ ва равоншифои ДДТТ ба номи Абӯалӣ ибни Сино ворид шуда, 4 сол хонда, кор карда истодааст. 21 сол таҷрибаи кори духтурӣ дорад. Чанд давлати дунёро бо омӯзиш ва таъбабат гаштааст.

Доктор Маҳмуд Кабирӣ, тиббинос, суханшифо, рӯҳшинос (духовный врач), равоншиноси тиб (медицинский психолог), равоншифо (психотерапевт), сӯзанпизишк (иглорефлексотерапевт), табиби халқӣ (народный целитель), ҳасосшифо (экстрасенс), дамудуёшифо (биотерапевт), гиёҳшифо (фитотерапевт), духтури атфол (педиатор) мебошад.

Давомдиҳандаи тибби маъони классикии тоҷик, асосгузори неосуфизми илмӣ (тибби маъони муосир), мутахассиси машқҳои соликии сӯфиёна, усули нави таъбабати комплекси 7-гона ва машқҳои соликии 12-зинаро коркард кардааст. Аввалин маротиба дар ҷаҳон бо радио таъбабтро бо ном - "Радиотерапия" пешниҳод ва бо радиои Тоҷикистон амалӣ кардааст. Усули таъбабати "экспресс-диагноз"-ро истифода мебарад. Таъбабати ҳолати майдони электромагнитии сиришт, нӯст, нохун, чашм, гӯш, бинӣ, даҳон, набз, чехра, симо, қаду қомат, нигоҳ, сухан, нафас ва тестҳои психологӣ гузошта мешавад.

Зиёда аз 1 миллион беморон ва ниёзмандони Тоҷикистон ва мамлакатҳои дуру наздик - Осиёи Марказӣ, Қазқоз, Ҳинду Чин, Аврупо ва Амрико аз маслаҳат ва сукутҳои таъбабати ӯ баҳраманд шудаанд. Зиёда аз 60%-и онҳо солим гашта, 30%-и дигар дар саломатии ҳеш дигаргуни кулли дидаанд.

Ҷ чунин намуди таъбабатиҳо ба роҳ мондааст: машқҳои равонӣ (аутогенная тренировка), равоншифӣ (психотерапия), догсӯзӣ (прижигание), маҳси нуқтавӣ (точечный массаж), таъбабати халқии тоҷикӣ (таджикская народная лечение), миҷозииносӣ (натуротерапия), суханшифӣ (терапия словом), сӯзанпизишкӣ (иглотерапия), ҳолишифӣ (гипноз), нуришифӣ (энерготерапия), китобишифӣ (библиотерапия), мантиқшифӣ (терапия логикой), нақҳатишифӣ (аромотерапия), рангишифӣ (цветотерапия), дорудармонӣ (фармакотерапия), таҳлили равонӣ (психоанализ), фикришифӣ (ментальная терапия), равонтҳлили оилавӣ (семейный психоанализ), барқароркунии саломатӣ баъди бемориҳои дуру дароз ё азобҳои зинда (реабилитация после длительных болезней и жизненных трудностей), сӯҳбатшифӣ (терапия беседой), дониш-иттилоъшифӣ (терапия знанием или информацией), дамдози ва ҳасосбаландӣ (биотерапия и экстрасенсорика), гиёҳпизишкӣ (фитотерапия) ва боз 337 намудиҳои дигари он.

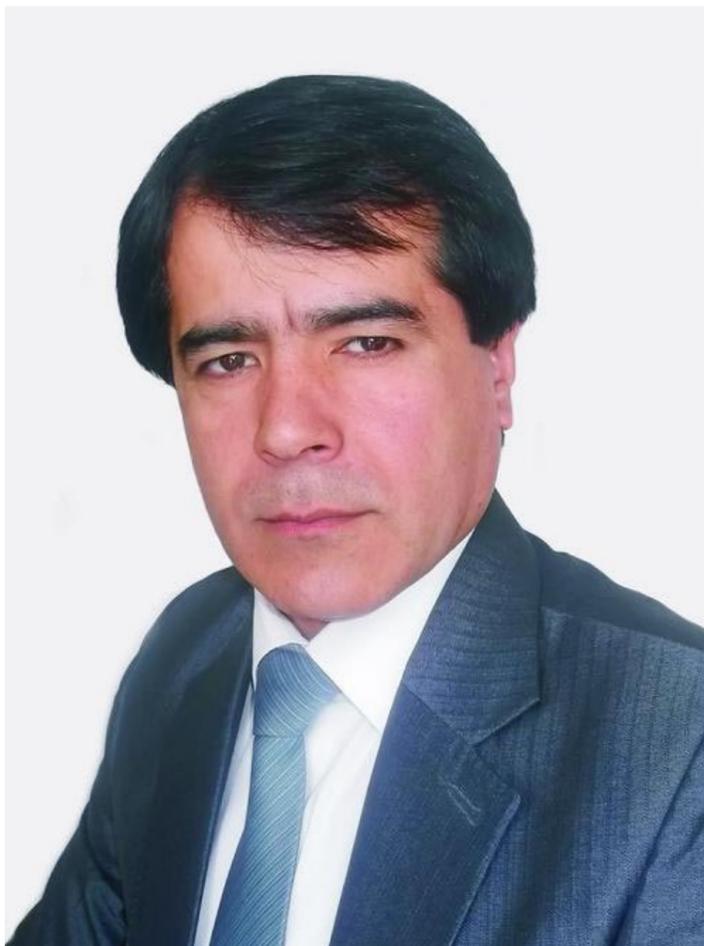
Хостем оид ба масъалаҳои муҳрами мушкилоти равонии мардум бо он кас сӯҳбате анҷом диҳем.

Шумо, ки бештар ба мавзӯҳои психологӣ дахл мекунед, ба назари шумо омӯзиши илми психология дар соҳаи маориф то кадом андоза қаноатмандкунанда ҳаст?

- Асри 21 асри психология аст. Дар тамоми соҳаҳои фаъолияти инсонии муосир ин илм ворид шудааст. Психология дар тиҷорат, дар тибб, дар педагогика, ҷомеашиносӣ, кайҳоншиносӣ, дин, мақомоти қудратӣ ва ғайра истифода мешавад. Дар ша-

роити Ҷумҳурии Тоҷикистон Вазорати маориф ва илм аз ин имконоти асри нав истифода бурда истодааст, вале тайёр кардани муттаҳассиси равоншиноси навин беҳбудӣ меҳодад. Яке аз сабабҳои сатҳи дониш ва иттилоотнокӣ талабагон ва донишҷӯён дар зинаи ғайриқонунӣ қарор доштан ин ба назар нагирифтани табиати равонии онҳост ва инро равоншиносони касбӣ муайян мекунанд.

Дар бораи сатҳи дони-

КАБИРӢ: МОДЕЛИ ДАРСДИҶӢИ МУАЛЛИМОН АЗ ДАВРАИ САНОАТИСТ ...

иҳои иҷтимоӣ-психологӣ шаҳрвандон дар ҷумҳурӣ чӣ гуфта метавонед?

- Шаҳрвандони мо дониши бузурги равонӣ-иҷтимоӣ доранд, вале он дониши классикӣ аст. Ин донишро комилсозӣ (обновление) карда, ба муосир мубаддал гардонидан лозим аст.

Дар дигар давлатҳои марказҳои равоншиносӣ фаъолият мекунанд ва ба мардум хизмат мерасонанд. Оё дар ҷумҳурии мо ин гуна марказҳо ҳаст ва агар бошад, чӣ манфиат доранд?

- Марказҳои кӯмаки равоншиносӣ дар ҷумҳурӣ бисёрранд, вале ВАО онҳоро ба шаҳрвандон ба қадри лозимӣ муаррифӣ намекунад. Аз тарафи дигар, моҳонаи равоншиносон ба қадри зарурӣ нест ва муттаҳассисони ин соҳа тез корро иваз мекунанд. Вазнинии кор зиёд асту пӯшонда-

ни молии он кам.

Устод, амалҳои худкушӣ хеле зиёд шудааст. Дар соли 2014 550 мавриди худкушӣ ба қайд гирифта шуда буд, ки аз ин шумора 95 ҳолаташ аз ҷониби ноболигон сурат гирифтааст. Сабаби инро дар чӣ мебинед?

- Ҳафт сабаби худкушӣ аст: бемориҳои ҷисмии бетабобат, тарс, бемориҳои фикрии безоркунанда, бемориҳои равонӣ, мушкилоти иҷтимоӣ, хулқу атвори бади тақдирӣ. Бисёр вақт дар шароити мо худкушӣ шакли эътирозӣ дорад ва хушбахтона, табобат дорад, то аз он даст кашанд. Сабаби даст задани ҷавонон ба худкушӣ камиттилоотии онҳо аз олами маънист.

Нахондан дар мо як мушкили қиддист. Маркази тестӣ ҳам чанд рӯз пеш

иттилоъ дод, ки аз 900 нафар хаткунандагон ҳангоми гирифтани диктанти санҷишӣ танҳо 1 нафар баҳои аъло гирифтаасту халос. Сабаби инро дар чӣ мебинед?

- Модели дарсдиҳии муаллимон ва дарсхонии талабагон аз давраи саноатист. Онро бояд ба замони иттилоотӣ мутобиқ сохт. Мағзи сари толибилми ҳозира мағзи сари асри 21-ист, вале онро аз дастархони асри 20 ғизо - иттилоъ медиҳанд, ки дуруст қабул намешавад.

Чаро дар оилаҳои тоҷик хушунату зӯроварӣ зиёд аст ва бо зан ҳамчун барда (гулом) муносибат мекунанд?

- Саводнокии зани тоҷик баланд шуд, муносибат дигар мешавад. Савод мантиқ медиҳад. Бо одами бемантиқ сухан карда намешавад ва одамон маҷбур мешаванд, ки бо яқдигар бо мантиқ нею бо эҳсоси мушт гап зананд.

Мушкилоти равонии

мардумро дар чӣ мебинед?

- Мушкилоти равонии мардум дар набудани машқҳои равонист. Мо машқҳои равонии миллии худро коркард кардаем ва Худо хоҳад мардумӣ шуда, қудрати равонии миллати моро бедор мекунанд.

Ба андешаи шумо кадом омилҳо боиси шикаста-руҳӣ, маъюсӣ ва ноумеди одам мешавад?

- Депрессия аз камии иттилооти зарурӣ ва норасоии муҳаббат аст. Мардуми ниёзманд ба таъбабат бисёр вақт дар дасти одамони ғайримуттаҳассис зада, ҳоли худро мушкил мекунанд. Дар ҳолати дуруст ва сари вақт таъбабат кардан аз зикӣ ва маъюсӣ халос мешавад.

Ташаккур барои сӯҳбат.
- Саломат бошед.

Мусоҳибаи
Ҷаҳонгир РУСТАМ

Пари товус латиф аст,
ба қарғас нарасад,
Ақл ҳам чизи шариф аст,
ба ҳар кас нарасад.

Оре, овардаанд, ки ақл туҳ-
фаи илоҳист ва Парвардигор
ҳангоми офариниши инсон
ҳанӯз дар батни модар ба бан-
дагонаш ба ҳар андоза - каму
беш ҳада менамояд. Пас, гуф-
тан ҷоиз аст, ки ашхоси дорои
ақли солим ва инкишофёфта
аз баргӯзидагони Худованди
мутаол аст. Таърих гувоҳ аст,
ки тамоми шоҳкориҳо, музаф-
фариятҳо, кашфиётҳо, қаҳра-
монию ҷонфишониҳо барои
амалисозии ормонҳои неки
насли башар ба воситаи аф-
роди солимақл ва хушманд
сурат гирифтаанд, ки корна-
моиҳои эшон ҳанӯз ҳам мояи
ифтихор ва намунаи ибрати
оламиёнд. Ин маъниро сар-
омадони адабиёти классики
тоҷикӣ форс бараъло эҳсос
карда, пайваста дар эҷодиё-
ташон ба ташвуку тарғиби ақл-
гарой мепардохтанд ва асоси
тамоми хушбахтиҳои насли
инсонро аз ақлу хиради волои
одами медонистанд. Маҳз
ҳамин ташвиқ ва тараннуми
ҳамин андешаи солим буд ва
ҳаст, ки мизони олам бо вучу-
ди тамоми бадбахтиҳо, ки
тӯли қарнҳо ба сари бани одам
рехтанд, то кунун дар муво-
зинат қарор дорад.

Агар осори зулмотсӯзи
Рӯдакӣ намебуд, мо дар тори-
кии ҷоҳи афкандаи сипоҳи
ҷаррори араб то кунун дар та-
копӯи рушноии истиқлолият
мустақилият будем. Ё ин ки,
"Шоҳнома"-и бевалои Фир-
давӣ таълиф намегардид,
мо то ҳол дар асорати бодия-
нишинони кӯчманчи фарҳан-
ггадо мустару мот гардида
будем. Зиҳӣ модари тоҷик,
бегазанд бод хоки ҷавонмар-
дхеши тоҷик, ки дар тули қар-
нҳои тираву тори миллат ин
халқ ва ин хокдони покро як-
каву танҳо нагузоштанд ва
бахри ҳифзи он шоҳбозҳои
душманшикор чун Курушу
Бобак, Спитамену Деваштич,
Муқанаву Темурмалик, Рӯда-
киву Фирдавӣ, Синову Хай-
ём, Беруниву Аҳмади Дониш-
ро офарид, ки дар воқеъ аш-
хоси мазкур баҳри ҳифзи Мо-
дар - Ватан ва арзишҳои
миллӣ бо истифода аз ақлу

АҚЛИ ҶУЗВӢ АҚРО БАДНОМ КАРД...

хиради волои инсонӣ ҷонни-
сорӣ намуданд. Пас агар мо
имрӯз аз осори фарҳангиву
маданияи пурғановати хеш са-
рафрозем ва худро ворисони
офарандагони пешрафтатарин
ёдгориҳои қадимаи тамад-
дуни башар меҳисобем, бояд
дар хотир дошта бошем, ки
маҳз ба туфайли қаҳрамо-
ниҳои волои ин ашхоси ҷасу-
ру тавонманд расидаем, ки
таҷассуми барҷастаи ақлу
хиради беҳамтои эшон маҳсуб
мешавад. Ин ҳақиқати инкор-
нашавандааст, ки мутаасси-
фона иддае аз мутаассибони
динӣ дар гузашта ва имрӯз
низ кӯшишҳои қаҳрамонони
халқи мо ва сарчашмаи фар-
ҳангу тамаддуни кӯҳани мил-
латро зерӣ суол бурдани ме-
шаванд ва оғози онро ба ка-
дом як фарҳанги поринагӣ
асос гузоштани мешаванд ва
бешармона майли зиёди рад
кардани ин миръоти таърихна-
моро доштанд ва доранд.

Халқ ва миллати тоҷик дар
тӯли таърих шоҳиди бисёр
хиёнатҳои дохилӣ гардида-
аст. Гарчанде ки хиёнатҳои
дохилӣ ҳамчун як лақаи нанг
дар пайкари халқу миллати мо
боқӣ мондаанд ва аз ёдовари
амалҳои разилонаи хиёнатпе-
шагон ҳафтпушти миллати то-
ҷик ноҳинҷор мегардад, вале
чи илоҷ, ҳақиқатро, ки касе
пушондан наметавонад, зеро

кӯху даман, руду наҳрҳо ва
марзу само шоҳиди хиёнатҳои
содиршуда алайҳи Дорои III,
Спитамен, Яздигурди Сосонӣ
ва Восеъю дигарон мебошад,
ки аз дохил, аниқтараш аз
ҳамнишинонашон, аз пушт ха-
нҷари хиёнат хурдаанд. Баъ-
дан подоши хиёнатҳои карда-
ашон мукофоти ҳазорсолаҳо
ғуломиву бардагири барои
миллату халқ ба бор овард, ки
боиси таассуфи пешиниён ва
имрӯзиён гардид. Мутаасси-
фона, иддае аз насли имрӯза
ҷои он ки аз хатову нуқсон
гузаштагон ибрат гиранд, ба-
раъкс, хиёнатро амалҳои нопо-
ку ноҷавонмардона нисбати
давлату миллат ва халқу ва-
тани хеш раво мекунанд, ки ин
намунаи бешарафӣ ва беҳира-
диву беақлии кулл ба ҳисоб
меравад.

Пас аз пош хӯрдани Итти-
ҳоди Шӯравӣ, баъд аз ҳазор-
солаҳои сукут халқи тоҷик
дубора истиқлолият, озодӣ ва
зимомии давлатдориро ба даст
овард, ки ба андешаи мо за-
мони амалисозии ормонҳои
ҳазорсола помолгаштаи мил-
лат фаро расида буд. Вале
сад афсус, гурӯҳе аз нохала-
фони манфиатҷӯ ва харида-
шудаҳои душманони миллати
тоҷик ҷои заҳмату талош ба-
рои ободии сарзамини аҷодӣ
ба фурухтану қисмат кардани
он ва рехтани хуни бародаро-

ну чок кардани чодари исма-
ти модарону хоҳарони худ
пардохтанд ва бадтар аз ин
тамоми ин аъмоли ношоистаи
худро бо номи дини мубини
ислом омезиш доданд ва аз
ангезаҳои динии мардум ба
манфиати шахсиву сиёсии
хеш ва хоҷагони хориҷии худ
истифода намуданд. Ин тои-
фа беҳабар аз гуфтаҳои шоир
буданд, ки доир ба паёмади
ҷунин аъмоли ношоиста фар-
мудааст:

*Худо он миллатеро сарварӣ дод,
Ки тақдираш ба даст*

хеш бинишифт.

Ба он миллат сару

коре надорад,

Ки деҳқонаш барои

дигарон кишт.

Дар ҷунин марҳилаи ҳасо-
си таърихӣ, ки халқи тоҷик ба
ду қисмати нобаробар ва То-
ҷикистони тозаистиқлол ба
минтақаҳо, ба шаҳрҳо ва ҳатто
ба маҳаллу кӯчаҳо байни иф-
ротӣ ва аз ақл дур тақсими
шуда буд, муттаҳид намунаи
халқи парешонгашта дар
ҷои аввал меистод ва масъ-
лаи ҳастиву нестии давлати
тоҷикон барои ҳар фарди ва-
тандӯсту солимақл масъалаи
ҳаёту мамонт ба ҳисоб мерафт.
Шояд зиёд буданд хайрхоҳи-
ни миллату давлати тоҷикон,
вале ҷуръати ба арсаи сиёса-
ту ҳукумати фалаҷгаштаи дав-
лати ҷавонро надоштанд. Дар
ҷунин шароит касе ба ояндаи
давлат бовар надошт ва гӯё
мунтазири мӯъҷизае буданд,
то онҳоро аз вартаи нобудӣ
раҳонад. Хушбахтона, ба бах-
ти мо тоҷикон, бо инояти Яз-
дон ва аз эҷози офаридаи
модари тоҷик абармарди шу-
ҷову таърихии марҳилаи нави-
ни давлатдорӣ тоҷикон Пеш-
вои миллат, муҳтарам Эмо-
малӣ Раҳмон ба арсаи сиёсат
ворид шуда, нахуст тарафҳои
муқобилро ба ҳам овард ва аз
ҳама муҳим айбҷӯи накарда,
ҳамагиро ба хотири ояндаи
неки давлату миллат бахши-
данд ва аз онҳо умеди неки
дар қалби поки худ парвариш
дод, аммо ин тоифаи намак-

ношиносу хиёнатпеша дар ав-
валин фурсат ба ҷои бовари-
ву вафо, хиёнату номарди-
ро ба Пешвои хеш ва мардум
раво дида, хостори боз аз нав
ба ҷаҳолату гирдобии хун кши-
дани миллати тоҷик гаштанд,
ки аъмоли ношоиставу ноҷа-
вонмардона ва рафтори ношо-
истаи эшон порчаи назмиро
ба хотир меорад, ки гӯё шоир
маҳз барои ҷунин афроди қад-
рношинос таълиф намудааст:

*Сад ҷон биканӣ аз раҳи бад
мор нагардад.*

*Ҷун ахтари бахт ахтари
думдор нагардад.*

Сад ҷӯй агар қанда ба

умед барӣ об,

Як зарра мулоим дили

кӯҳсор нагардад.

Бо вучуди ҳама хиёнату
аҳдшиканӣ ва найрангу макри
рақибони миллати кӯҳанбунё-
ди тоҷик Асосгузори сулҳу
ваҳдати миллӣ - Пешвои мил-
лат, Президенти маҳбуи киш-
вари мо, муҳтарам Эмомалӣ
Раҳмон бо дарки тамоми
масъулияти давлаториву ва-
танхоҳӣ, бо баҳои ҷон, бо заҳ-
мати фаровон, вале дар мур-
дати кӯтоҳ ба ҳамаи ин пар-
қандагиву нобасомонӣ ва то-
риқандешиву ҷаҳолатхоҳӣ хо-
тима бахшида, ҷои он сарҷ-
амъиву ваҳдатро ба армуғон
овард, ки имрӯз ин шоҳкори
Пешвои муаззамии миллати мо
мактаби омӯзиши кулли ба-
шар гардидааст, ки тимсоли
барҷастаи ақлгарой ба муқо-
били сиёсати ифротгарой ме-
бошад.

*Ақли ҷузвӣ ақро бадном кард,
Қоли дунё мардро бадном кард.*

Гадомад ЗУЛФИЕВ,
сармуҳтарам, мудири кафедраи
умумидонишгоҳии забони тоҷикӣ

ҶАВОНОН - ПАЙРАВИ ПЕШВОИ МИЛЛАТ

Ҷавонон нерӯи созандаи
соҳибистиқлол ва умеду ор-
зуҳои Ватани азизамон мебо-
шанд, ки кӯшишу заҳмату ва
талошҳои мо ҷавонон баҳри ин
меҳани азизамон аст. Имрӯз
ҷавонони мо бо азму иродаи
қавӣ ва бо завқи баланд илму
донишҳои муосирро аз худ
карда, дар соҳаҳои гуногуни
ҳаёти ҷомеа саъю талоши
фаъолона доранд.

Ҳамин тариқ, дар Паёми
имсолашон Пешвои муаззам-
и мо муҳтарам Эмомалӣ
Раҳмон соли 2017-ро "Соли
ҷавонон" эълон карданд, ки ин
як хушбахтӣ барои мо ҷаво-
нон мебошад.

Воқеан, ҷавонон дар
ҷаҳони муосир ҳамчун қувваи
бузурги пешбаранда ва бу-
нёдгар эътироф шудааст. Ҳар
як ҷавон бояд дар хусуси дар
ҷомеа пайдо намудани ма-

вқеи сазовори худ андеша
карда, ба таври возеҳ дарк
намояд, ки бо меҳнати ҳалол
на танҳо зиндагии шоистаи
худ, балки меҳани худро низ
обод созад. Мо ҷавонони дав-
рони истиқлол сипосгузор аз
онем, ки тавассути дастгирии
хирадмандонаи Пешвои мил-
лат то ба ин ҷо омада раси-
даем. Дар Паёми навбатии
худ як нуктаро бисёр ба мав-
рид қайд карда буданд, ки
"Маҳз ҳамин ҷавонон метаво-
нанд дар оянда баҳри ҳифзи
марзу бум, амнияти суботи
ҷомеа ва пойдории Истиқло-
лияти давлатии Ҷумҳурии
Тоҷикистон камари Ҳиммат
банданд". Ҷавобан ба ин гуф-
таҳо Шуморо бовар мекуно-
нем, ки мо ҷавонон нерӯи бу-
зург ҳастем, ки дар гирди си-
ёсати пешгирифтаи Шумо
муттаҳид будем, ҳастем ва то

абад боқӣ хоҳем монд. Мо
ҷавондӯхтарон бо як ифтихо-
ри хосса ва бовари тои ваъ-
да медиҳем, ки сиёсати хи-
радмандонаи Пешвои мил-
латро намунаи созандагӣ
бунёдкорӣ, пойдории сулҳу
ваҳдат, сарҷамъии давлату
миллат дар маҷмӯъ Истиқло-
лияти комил ва шуқуфои
Тоҷикистон доништа онро
ҳамаҷониба дастгирии мена-
моем.

Майсара НАЗРИМА,
магистранти соли 1-уми
факултети омӯзгорӣ

ДОНИШГОҶИ ДАВЛАТИИ КҮЛОБ БОЗ БА ЯК ЛОИҶАИ БАЙНАЛМИЛЛАЛӢ АЪЗО ШУД!

Донишгоҳи давлатии Кӯлоб ба як лоиҳаи нави Фонди Аврупо
ERASMUS+ - Paving the way to interregional mobility and ensuring
relevance, quality and equity of access - PAWER аъзо шуд. Мақ-
сади лоиҳаи мазкур тибқи талаботҳои Таҳсилоти Олии Ҷаҳонӣ ва
Принсипҳои Болония ба тартиб даровардани раванди эътирофи
натиҷаҳои таҳсили донишҷӯён буда, дар доираи он ба макотиби
олии Аврупо барои таҷрибаомӯзии сафарбар намудани 6 нафар
омӯзгор, харидории таҷҳизот ба маблағи 4 000 евро ва иштироки
кормандони донишгоҳ-аъзоёни гурӯҳи кории лоиҳа дар ҷаласаҳои
корӣ дар давлатҳои Осиеву Аврупо дар назар аст. Арзиши умумии
лоиҳа 999 663 евро буда, аз ин маблағ барои Донишгоҳи давла-
тии Кӯлоб ва ба анҷом расонидани корҳои банақшагирифташуда
29034 евро ҷудо шудааст.

ТАЪЗИЯ

Ҳайати профессорону омӯзгорон ва кормандони техни-
кии кафедраи физикаи умумӣ ва назариявӣ ба муаллими
кафедраи мазкур Исоев Собир барои даргузашти

МОДАРАШ

изҳори ҳамдардӣ намуда, аз даргоҳи Худованд ба аҳли
оилаи марҳум сабри ҷамил хоҳонанд.

РҮСИЁҶИ ПЕШАИ ШАЙТОН БУВАД...

Фарзанд барои падару модар ширинтарин меваест. Ҳар як падару модар тифли худро бо сад орзуҳо ҳавас тарбия намуда, ба воя мерасонад. Ба он хотире, ки фарзанди ӯ дар оянда, бахусус, дар даврони пиронсолӣ асои қомати ҳамидаш гардаду ба айёми пирӣ дармон.

Ҳурмат кардани падару модар вазифаи ҷонӣ ва аввалиндараҷаи фарзанд ба шумор рафта, аз ӯ (фарзанд) сабру таҳаммул, ақли расо, идрок дониш ва масъулияти баландро тақозо дорад. Маҳз дар заминаи фаҳмишу фарҳанги воло, мутолиаи бардавом, аз бар намудани панду насиҳатҳои бузургон ва ба гӯш гирифтани гуфтаҳои устодону хирадмандон кас метавонад ба умқи ин маънӣ сарфаҳм равад. Дар хотир бояд дошт, ки барои ҳар фарзанд шахси аз ҳама азизу муътабар падару модар аст. Аз ин рӯ, ба ҳар як фарзанди солимақл ҳатмӣ аст, ки ӯ ҳурмати падару модариро худро донаду онҳоро чун гавҳараки чашм эҳтиёт намуна, қадрдоронӣ намояд, иззатшонро ба ҷо оварда, лутфу меҳрубонии беохир намояд. Ҳар як фарзанд қаҳд намояд, ки ҳар кори фармудани падару модарро сари вақт ва бо дасту дили гарм анҷом пазирада.

Яке аз вазифаҳои ниҳоят зарур ва аввалиндараҷаи фарзанд некӣ кардан ба падару модар аст. Некӣ кардан ба падару модар қарзи фарзандист, зеро Худои ягона онҳоро сабаби ба ҳаёт омадани фарзанд гардонидааст, машаққати бузургеро дар тарбияи фарзандон бардошт мекунад ва ба ҳама ранҷу азоб тоқат мекунад. Ҳамчунин таъкид шудааст, ки дар ҳузурӣ онҳо "уфғ" гуфтан, бонг задан ва ҳатто бо овози баланд муошират кардан аз рӯи эҳтиром нест. То метавонӣ бо сухани нарму нек ва ширину гуворо барояшон ҳарф бизан ва чунон муомила намо, ки онҳо аз рафтору гуфтори ту хушнуду розӣ бошанд. Дар муомила бо онҳо ҳамеша хоксорию фурутаниро пеша намо. Дар ин росто Унсурӯлмаолии Кайковус дар "Қобуснома" нақӣ овардааст: "Ва зинҳор, эй писар, ки ран ҷи падару модар хор надорӣ... Пас ҳаққи модару падар агар аз рӯи дин нангарӣ, аз рӯи хираду мардумӣ бингар, ки падару модар мунти ҷи (сабаб) некиву асли парвариши нафси туанд. Чун ту дар ҳаққи эшон мунқассир (гунаҳгор) бошӣ, чунон бувад, ки ту сазои ҳеҷ некӣ набошӣ...", ки масал одамӣ ҳамчун мева аст ва модару падар ҳамчун дарахт. Ҳарчанд дарахтро тааххӯд (нигоҳубин) беш кунӣ, мева аз вай накутару бештар ёбӣ. Ва чун модару падарро ҳурмату озарм беш дорӣ, дуову офарини эшон дар ту асари бештар кунад ва муста қобтар бувад".

Мир Саид Али Ҳамадонӣ дар фасли дуҷуми "Захиратул-мулк" қайд мекунад, ки агар барои мусалмон қарзи аз ҳама бузург адои намоз бошад, қарзи муҳими дуҷумаш

некӣ ба падару модар аст. Ӯ қарзи мусалмонро ба тартиби зерин нишон медиҳад: намоз, закот, рӯза, некӣ бо падару модарон. Барои тасдиқи фикраш чунин мисол меорад: "Абдуллоҳ бини Масъуд (р.а) гуфт: - Пурсидам, ки кадом амал назди Худои азза ва ҷалла дӯсттар аст? Гуфт: - Намоз дар аввали вақт. Гуфтам: - Пас аз намоз кадом амал фозилтар аст? Гуфт: - Некӣ ба падару модар".

Ба ақидаи Мир Саид Али Ҳамадонӣ, агар наврасону ҷавонон падару модариро худро эҳтиром накунад, пас дигаронро низ эҳтиром намекунад.

Мутафаккири машҳур мегӯяд, ки падар барои ҳар як шахс бузург ва соҳибэҳтиром буда, ризоияти ӯ барои фарзандон ба роҳҳои биҳишт баробар аст. Вобаста ба ин чунин иқтибос меорад: "Абудардо мегӯяд: Аз Расул (а) шунидам, ки мегуфт: Ризои падар бузургтарин дарҳои биҳишт аст, агар биҳишт меҳоя, бад-ин дар муҳофизат намай ва агар хоҳӣ онро фуру гузор". Вале ӯ мақому обрӯ ва эҳтироми модарро низ ба инбат гирифта, таъкид менамояд, ки дар нигоҳубину тарбияи фарзанд душворӣ бештар бар дӯши модар аст. Барои ҳамаи ёдрас менамоям, ки эҳтироми падару модарро, ҳатто баъди марги онҳо низ ба ҷо овардан зарур аст. Дар робита ба ин чунин иқтибос меорад, ки "Касе аз Муҳаммад (а) пурсид: - Эй Расули Худой, ҳеҷ ҳаққи аз он падару модарӣ ман мондааст бар ман, баъд аз он ки вафот ёфтаанд? Расул алайҳиссалом фармуд: - Бале, дуои хайр бар эшон ва омӯриши хостани эшон ва васияти эшон ба ҷо овардан ва дӯстони эшонро гиромӣ доштан".

Ҳар як фарзанд бояд донад, ки падару модар мучиби ба олами ҳастӣ омадани ӯ гардиданд. Маҳз ғамхорию меҳрубонии онҳо буд, ки аз тифлӣ ба давраи наврасӣ ва аз наврасӣ ба ҷавонӣ ва аз ҷавонӣ ба камолоти мардӣ расидааст. Месазад, ки фарзанд бо тамоми ҳастӣ ва аз дилу ҷон хидмати онҳоро софдилона ба ҷо орад ва ба қадршон расад. Ба ин маънӣ Носири Хусрав овардааст:

Ба пирӣ хидмати

модар- падар кун,

Ҷавонию чунун аз

сар бадар кун.

Мазан таъна бар эшон

аз дили сер,

Ки гар ёбӣ замон гардӣ

ту ҳам пир.

Ки парвардааст модар

дар канорат,

Падар буд солҳо тимордорат.

Би ҷӯ дилшон ба хулқу хубрӯй,

Ки ин аст, эй бародар, некхӯй.

Ё:

Эй тифл, ки дафъи мағас

аз хеш надонӣ,

Ҳарчанд, болиғ наӣ,

охир на ҳамагонӣ!

Шукронаи зӯроварию

рӯзи ҷавонӣ,

Он аст, ки қадрӣ

падари пир бидонӣ!

(Саъдии Шерозӣ, Гулистон)

Фарзанд дар кадом ҳолате падару модариро хешро иззату иқдор намояд. Бикӯшад, ки дар ҳузурӣ онҳо суханҳои пасту баланд ва аз меъёр зиёду дилхарош нагӯяд. Дар назди падару модар гуфтани суханҳои дилхарош ва малулкунанда онҳоро ғамгин месозад. Ҳамчунин, ҳар он супорише, ки медиҳанд ва ё иҷрои қореро мефармоянд, бояд фарзанд бо як хурсандии том ва сарфарозии зиёд онро ба сомон расонад. Дар иҷрои фармудаҳои онҳо ҳеҷ гоҳ худро тарзе вонамуд насозад, ки душворӣ мекашад ва ё монда шудааст. Иҷрои фармудаҳои падару модар сангин бошад ҳам, онро бо камолӣ мамнуният ба сомон бояд расонид. Барои иҷрои ин ё он супориш на танҳо норозигии худро ошкор кардан, ҳатто уфғ гуфтан ҷои нест.

Ва бидон, эй фарзанд, ҳар як амалу рафтору номақбул: дуруғӣ, фиреб додан, беҳавсалагию танбалӣ, аз меҳнати ҳалол дур будан, суханони фаҳшу носазо гуфтан, ба фисқу фасод олула гаштан, масҳари кардани дигарон, аз ҳисоби дигарон рӯзи ёфтан, ба молу чизи дигарон дастдарозӣ намудан, тоату ибодат накардану рӯза надоштан, ғайбати қасон ва тухмату бӯхтон дар ҳаққи дигарон боиси ранҷу азоби падару модар мегардад. Зеро ҳар рафтору ноҷои фарзанд ба падару модар зарбаи рӯҳию ҷисмонӣ мерасонад. Падару модар аз ҳар як амали ноҷои фарзанд, ки боиси дар хичолат мондану сарҳамии онҳо мегардад, бисёр ғамгин шуда, азоби рӯҳӣ мекашанд ва худро барои тарбияи чунин фарзанди ноқобил маломат мекунад. Аз ин рӯ, ба ҳар фарзанди солимақл зарур аст, ки аз рафторҳои ношомак парҳез намояд ва то метавонад баҳри сазовор гардидан ба боварию падару модар, аҳли ҷомеа ва ризоияти Аллоҳ таъоло қаҳд намояд.

Хислати дигари номақбули инсон дуруғ гуфтан аст ва дар

*бошад амон,
Сарбаланд аст ростгӯ
дар ду ҷаҳон.*

Модоме, ки уфғ ҷоиш набошад, пас ҷи гуна ба сӯяшон овоз баланд кардаю сухани дурушт гӯем ва ё дод занем. Агар чунин рафтор намоем, ин амали мо дар назди Худованд аз ҳама амали қабҳ ва бадтарин мебошад ва мо фарзандонро ҳеҷ гоҳ намебахшад.

Ислом мақоми падару модарро ба дараҷа ва мартабае бардоштааст, ки башариат дар динҳои дигар онро ёд надорад ва ҳеҷ як дину мазҳаб, чуноне ки ислом падару модарро мепарастад, ба ин дараҷа нарасидаанд, зеро Аллоҳ таъоло имон овардан ва парастидани Зоти худро ба эҳсонӣ нақӣ кардан ба падару модар як ҷо зикр намудааст, чи тавре ки мефармояд: "Ва Худоро бипарастед ва чизеро шарикӣ вай қарор надиҳед ва ба падар ва модар нақӯкорӣ кунед". (Сураи Нисо: 36)

Хулоса, эҳтироми падару модар барои ҳар фарзанд вазифаи муқаддас буда, иҷрои амалии он шарафест барои инсонии солимақл.

Бобохон ҶУРАЕВ,

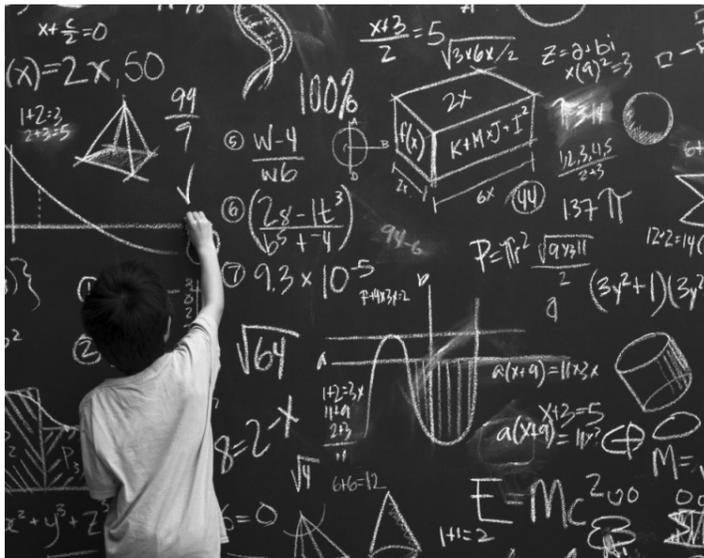
сармузори кафедраи методикаи таълими ибтидоӣ

КОНФРОНСИ "ҶАМЪИЯТИ ИЛМИИ ДОНИШҶҮЁН" БАРГУЗОР ШУД!

Санаи 11.04.2017 дар "Толори фарҳангӣ"-и Донишгоҳи давлатии Қўлоб ба номи Абӯабдуллоҳи Рӯдакӣ Конфронси "Ҷамъияти илмии донишҷӯён" дар мавзӯи "Ҷавонон ва ташаккули оилаи солим" баргузор гардид. Нахуст бо сухани ифтитоҳӣ ректори Донишгоҳи давлатии Қўлоб ба номи Абӯабдуллоҳи Рӯдакӣ, доктори илмҳои физика ва математика, профессор Абдулло Ҳабибулло конферонсро ҳусни оғоз бахшид. Сипас, маърузаи магистранти соли 2-юми факултаи филологияи хориҷӣ Сулаймони Аҳмад дар мавзӯи "Ҷавонон ва бунёди оилаи солим" ва Мирмадова Мартаба, магистранти соли 2-юми факултаи филологияи хориҷӣ дар мавзӯи "Оилаи солим - ҷомеаи солим" шунида шуд. Дар ин миён раиси суди шаҳри Қўлоб низ баромад, намуда, аз зиёд шудани талоқ дар ҷомеа ва вайроншавии оилаҳои ҷавон ёдрас шуд. Ҳангоми конферонси миёни донишҷӯён ва маърузачиён баҳс сурат гирифт.

Маълум аст, ки ададҳои натуралӣ ҳангоми ҳисоб намудани ашёҳо пайдо шудааст. Вале одам ба чен кардани бузургӣҳо низ, ниёз пайдо намуд. Табиист, ки ин бузургӣҳоро на ҳамеша бо адади бутун ифода намудан мумкин буд. Дар тули таърих ба пайдоиши ададҳои манфӣ низ эҳтиёҷ пайдо шуд. Мафҳуми адади манфӣ, аввалҳо дар асоси эҳтиёҷоти илми амалӣ, дар натиҷаи ҳалли муодилаҳо ба майдон омад. Муддати дуру дароз аз адади хурд, тарҳ намудани адади калон мумкин ҳисобида наmeshуд.

бора ба роҳи васеи инкишоф даромадаанд. Бо мурури замон ададҳои манфӣ низ, ҷойи устувортареро ишғол намуданд. Риёзидони Нидерландӣ А. Жирар (1596-1632) баробари ҳалҳои мусбат, инчунин ҳалҳои манфии муодилаҳоро оварда, онҳоро маънидод намудааст. Баъдтар файласуф ва риёзидони машҳури франсуз Рене Декарт (1596-1650) дар асари "Геометрия"-и хеш (соли 1637) ададҳоро бо тарви геометрӣ чунин маънидод карда аст: ададҳои мусбат нуқтаҳоеро ифода мекунанд, ки аз нуқтаи 0 дар самти рост ва ададҳои манфӣ аз нуқтаи 0 дар

ПАЙДОИШИ АДАДҲОИ МАНФӢ ВА МУСБАТ

На фақат бобулиҳо, балки мисриҳо ва юнониҳои қадим низ, ададҳои манфиро медонистанд. Мафҳуми адади манфӣ ҳангоми ҳалли системаи муодилаҳо ба вучуд омад. Риёзидонҳои замони қадим барои ҳисоб аз тахтаҳо ва ҷубчаҳои махсус истифода мебуранд. Азбаски дар он замонҳо аломатҳои "+" ва "-" вучуд надоштанд, бо ҷубчаҳои сурх ададҳои мусбат, бо ҷубчаҳои ранги дигар масалан, сиёҳ ададҳои манфӣ ишора карда мешуданд. Дар илми риёзии мамлакатҳои Шарқ, Хитой, Ҳиндустон ва Осиёи миёна ададҳои манфиро ҳамчун "қарз" "камомад" маънидод менамуданд. Дар Хитой танҳо амалҳои тарҳи ададҳои мусбату манфӣ маълум буданду ҳалос. Амалҳои зарбу тақсими ададҳои мусбату

манфӣ истифода бурда наmeshуданд. Дар асри III олими Юнони қадим Диофант "Арифметика" -и худро иншо намуд. Ин асар аз 13 китоби мустақил иборат буд, ки то замони мо 6-тои онҳо омада расидаанд. Дар ин асари ӯ ададҳои манфӣ дучор омадаанд. Агар ҳангоми ҳалли ин ё он муодила, ҳалҳои манфӣ пайдо мешуданд, Диофант онҳоро ҳамчун ҳалҳои "нолозимӣ" мепартофт. Ададҳои манфӣ, дар шакли алоҳида, барои ӯ вучуд надоштанд. Дар Ҳиндустон бошад, ба ададҳои манфӣ муносибати

баръакс доштанд. Онҳо ададҳои манфиро эътироф мекарданд. Қоидаи чор амали ҳисоб барои ададҳои манфӣ низ дар ин ҷо амал мекард. Олимони Ҳинд Брахмагун (асри VII) ва Бхаскара (асри XII) ҳатто қоидаҳои амалҳоро бо ададҳои манфӣ маънидод намуданд. Дар Аврупо ададҳои манфӣ бори нахуст дар асарҳои Леонардо Фибоначчи (асрҳои XII-XIII) истифода шудаанд. Дар аввал ин истилоҳи дар Осиёи Миёна пайдошуда "даромад" (барои ададҳои мусбат) ва "қарз" (барои ададҳои манфӣ) ба Аврупо роҳ

ёфтанд. Баъдтар дар асри XIV аксари олимони ададҳои манфиро "дуруғин" ва ададҳои мусбатро "рост" меномидагӣ шуданд. Ин муносибат бо ададҳои манфӣ то соли 1544, то вақти аз тарафи олими немис Михаил Штифел (1486-1567) баён намудани таърифи нави ададҳои манфӣ амал мекард. Ӯ ададҳои манфиро ҳамчун ададҳои "аз ҳеҷ ҳам камтар", яъне аз адади 0 хурд маънидод намуд. Олими мазкур навишта буд: "Адади 0 дар байни ҳиқикат ва абстрактсия ҷойгир аст". Дар асри XVII илмҳои табиӣ, аз ҷумла риёзиёт, як

самти чап ҷойгиранд. Ададҳои манфӣ, танҳо дар асри XIX, дастгирии ҳамаҷонибаи одамонро соҳиб шуданд ва ҳоло онҳо дар ҳаёти мо, дар баробари ададҳои мусбат истифода мешаванд.

Ҷонмуҳаммад НИЁЗОВ,
ассистенти кафедраи таълими
математика

3 ИХТИРОЪКОРИ БЕҲТАРИНИ ҶУМҲУРӢ АЗ ДОНИШГОҲИ КҮЛОБ

Санаи 13 ва 14 апрели соли 2017 дар шаҳри Душанбе бо ташаббуси Кумитаи давлатии сармоягузорӣ ва идораи амволи давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон ва Кумитаи қавонон, варзиш ва сайёҳии назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон бахшида ба "Соли қавонон-2017" Форуми байналмилалӣ соҳибкорони қавон таъти унвони "Қавонон - муҳаррики рушди соҳибкории инноватсионӣ" баргузор гардид. Мақсад аз баргузор намудани Форум баррасӣ намудани масъалаҳои вусъатбахшии раванди иштироки фаъолони қавонон дар ҳаёти ҷомеа, рушди фаъолияти соҳибкорӣ дар байни қавонон, баланд бардоштани нерӯ ва малакаи соҳибкорони қавон, муаррифии як қатор лоиҳаҳои инноватсионии қавонон дар самти ихтироъкорӣю навоарӣ мебошад. Аз ҷониби Муассисаи давлатии "Маркази миллии патен-

ти иттилоот"-и Вазорати рушди иқтисод ва савдои Ҷумҳурии Тоҷикистон лоиҳа ва навоарӣҳои 17 нафар қавонони ихтироъкору навоар пешниҳоди ҳайати сарпарастони Форум карда шуд. Ҳамчунин тариқи лавҳаҳо (банерҳо) намоиши ихтироу навоарӣҳои қавонон маърази иштирокчиёни Форум гардонид шуд. Дар чорабинӣ як қатор лоиҳаю ихтироъҳо ва навоарии инноватсионӣ муаррифӣ ва ғолибон бо ҷоизаҳо қадрдонӣ карда шуданд. Аз ҷумла ба Умедаи Талаб, магистранти соли 2-юми факултаи физика, математика ва информатикаи Донишгоҳи давлатии Кӯлоб ба номи Абӯабдулоҳи Рӯдакӣ барои лоиҳаи инноватсионии Барномаи "Базаи биологии содда (BBS)", Муминово А. барои навоарии таҷҳизоти "Чархофалаки парраҳояш (лапостҳояш) чамъшаванда", Алиев Р. барои лоиҳаи инноватсионии "Системаи автома-

тии равшандиҳии нуқтаҳои партови зери замин ва баста-шавии роҳҳои нақлиётӣ ба воситаи камераҳои назоратӣ дар шаҳру маҳалаҳо", Давлатқадмова М. барои навоарии таҷҳизоти "Огоҳкунаки беноқил аз офатҳои табиӣ", Мирзоев Г. барои силсилаи ихтироъҳо дар соҳаи саноати хӯрокворӣ, Назаров Ш., барои силсилаи ихтироъҳо дар соҳаи металлургия, Муродова Ш., барои силсилаи ихтироъҳо дар соҳаи тиб, Қодиров Ш. барои силсилаи ихтироъҳо дар соҳаҳои тиб ва кимиё аз ҷониби сарпарастони Форум бо тухфаҳои пулию молӣ қадрдонӣ карда шуданд. Инчунин дар Форум 14 ихтироъкори беҳтарини ҷумҳурӣ муайян гардид, ки 3 нафарашон аз Донишгоҳи давлатии Кӯлоб ба номи Абӯабдулоҳи Рӯдакӣ мебошанд. 1. Сайфуддинов Фирӯз, магистранти соли 2-юми шӯбаи химия, сардори маркази

ихтироъкорон ва истеъдодҳои қавон;
2. Умедаи Талаб, магистранти соли 2-юми факултаи физика, математика ва информатика;
3. Назаров Аминҷон, донишҷӯи соли 2-юми факултаи физика, математика ва информатика.
Дар кори Форум ёрдамчиҳои Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон оид ба масъалаҳои иқтисодӣ Солеҳзода Ашурбой, Раиси Кумитаи давлатии сармоягузорӣ ва идораи амволи давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон

Қаҳҳорзода Файзиддин, Раиси Кумитаи қавонон, варзиш ва сайёҳии назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон Абдуллозода Аҳтам, Директори Муассисаи давлатии "Маркази миллии патенту иттилоот"-и Вазорати рушди иқтисод ва савдои Ҷумҳурии Тоҷикистон Ҷумъахонзода Ҷамшед, ҳамчунин намоёндогон аз вазорату идораҳо, ташкилоту муассисаҳо, соҳибкорони қавон, созмонҳои байналмилалӣ, коршиносон ва донишҷуён иштирок намуданд.

• **ДАҲСОЛАИ БАЙНАЛМИЛАЛИИ АМАЛ: "ОБ БАРОИ РУШДИ УСТУВОР 2018-2028"**

ОБ - САРЧАШМАИ ҲАЁТ

Об манбаи ҳастии ҳамаи мавҷудоти олам аст. Об захираи бузургест, ки воқеияти он ҷаҳону зиндагонию таровату зебӣ ва сарсабзӣву озодагӣ мебахшад. Ҳастии гулу гиёҳ, ҳайвоноти наботот, растаниву инсоният, хосса зиндагии осоиштаву ободӣ ва озодагиву пурбаракати ҳама ба об вобастагӣ дорад. Обро инсон барои нӯшидан, пӯхтани хӯрок, сохтани манзил, тозагии кӯчаҳо, обёрии заминҳо истифода мебарад. Инчунин, одам бо роҳи обӣ заврақу кишти ронда, ҳар гуна бор ва мусофиронро мекашонанд. Оби шаршарадор турбинҳоро ба ҳаракат дароварда, ҷараёни барқӣ ҳосил мекунад. Бо қувваи оби зиёд чархи санги осӣёб, дастаҳои обҷувоз ҳаракат мекунад. Кори ягон соҳаи саноат бе об пеш намеравад. Дар фабрикаву заводҳо обро барои тайёр кардани маҳлули рангҳо, оҳар додани матоъ, коркарди пӯст, тайёр кардани қоғаз, собун, нонпазӣ, нӯшокиҳои гуногун истифода мебаранд. Инсон бе об зиндагӣ карда наметавонад. Ҳатто қисмати зиёди вазни бадани инсоният аз об иборат аст. Инсон дар тамоми лаҳзаҳои ҳаёташ аз об истифода мебарад. Об одамро аз ифлосию нопоқӣ, аз бемориву дардҳо эмин мегардонад. Об сабзавоту наботот ва ҳайвонотро, ки инсон ҳамеша бо онҳо сару кор дорад, манбаи асосист. Ҳатто нами замин аз об аст, ки бе он ягон растани ва гулу гиёҳ намерӯяд. Мо, тоҷикониён аз сероб будани сарзамини бузургамон бояд ҳамеша бифаҳрем. Тоҷикистон аз захираи об бой буда, қариб 8492 пирях, 1300 кулли гуногунҷам, даҳҳо ҳазор чашма оби одию маъданӣ ва обанборҳои зиёд дорад. Ин маъхази бузург, ки одамро асос аст, об аст. Бе об зиндагӣ пайдор буда наметавонад. Аз қадимулайём дар китобҳои динӣ низ об чун манбаи

асосии ҳаёт доништа мешавад. Чор унсури дар ҳаёт муқаддасанд: об, хок, оташ, бод, ки тамоми мавҷудоти олам ба онҳо эҳтиёҷ доранд. Модоме, ки асоси зиндагии ҳамаи мавҷудоти олам обро медонем, пас вази-фадорем, ин маъхази бузургро чун асоси ҳастӣ, чароғи равшандиҳанда, созгори дунёи ҳастӣ эҳтиром намоем, тозаву озода нигоҳ дорем, нагузорем, ки нохалафе ин муъҷизоти бузургро ифлос гардонад, ба он партовҳо партояд ё ягон амали носазое нисбати он раво бинад, зеро:

*Зи ҷӯе, ки хурдӣ аз он оби пок,
Набояд фикандан*

дар он сангу хок.

Тоза нигоҳ доштани об ва муқаддас шумурдани он, қимат дониستاني ҳар қатраи ин муъҷизаи бузург қарзи ҳар як инсон асил аст, зеро об натавонанд ҳамчун манбаи ободӣ, балки маъхази нуру рӯшноӣ ва маҳсули шодиҳои олами ҳастист.

Об ҳаст ободӣ ҳаст, мегӯянд. Об ҳаст, ки кули мавҷудоти олам дар афзоишу рушду нумӯ ва пояндагӣ қарор дорад. Об аст, ки дар дами марг қатрае аз он ошомида инсон нафас рост мекунад. Об аст, ки

думи сарбаланди онро дар арсаи байналмилалӣ боз ҳам бештар гардонид.

Моҳи март соли 2016 Дабирӣ кулли Созмони Милалӣ Муттаҳид Пан Ги Мун ва Президенти Бонки ҷаҳонӣ Ҷим Ёнг Ким бо ирсали нома аз интиҳоб ва пазируфта шудани пешниҳоди Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон ба узвияти "Панели сатҳи баланд роҷеъ ба об" хабар доданд. Қарор дар бораи таъсиси Панели мазкур бо ташаббуси Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон ва як қатор кишварҳои аъзои СММ моҳи сентябри соли 2015 дар Маҷмаи умумии СММ дар доираи 17 Ҳадафи Рушди Устувор ҳамчун идомаи талошҳои ҷомеаи ҷаҳонӣ дар самти татбиқи Ҳадафҳои Рушди Ҳазорсола қабул гардида буд. Боиси ифтихору сарфарозӣ аст, ки ҷомеаи ҷаҳонӣ саҳму ташаббусҳои Президенти ҷумҳурии Тоҷикистон Эмомалӣ Раҳмонро дар масъалаҳои ҷаҳонии об қадрдонӣ карда, ўро аз байни роҳбарони 193 кишвари аъзои СММ ба Панели сатҳи баланди 15-нафара, ки ҳама роҳбарони кишварҳои ташаббускор дар масъалаҳои об мебошанд, интиҳоб намуд. Узвияти Президенти ҷумҳурии Тоҷикистон Эмомалӣ Раҳмон ва аъзои дигари ин панел аз моҳи январ соли 2016 оғоз ёфта, ду сол идома хоҳад дошт. Ба узвияти ин панели сатҳи баланд пазируфта шудани Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон боз як далели пешсафии давлати мо ва Пешвои миллат дар ҳалли масоили ҷаҳонии об ва дар таҳкими эътибори байналмилалӣ Тоҷикистон аст.

Дар идомаи ташаббускорӣ дар ҳалли масоили мубрами байналмилалӣ вобаста ба об

моҳи августи соли 2016 дар пойтахти мамлакат - шаҳри Душанбе бо дастгирӣ ва ҷидоҷатӣ бевоситаи Пешвои миллат муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон Симпозиуми байналмилалӣ сатҳи баланд оид ба Ҳадафи шашуми рушди устувор таҳти унвони "Таъмини дастрасии умум ба об ва беҳдошт" баргузор гардид, ки дар кори он зиёда аз 700 нафар намоёнҳои воломақом аз 90 кишвари олам, 47 ташкилоти байналмилалӣ ва минтақавӣ, ба монанди СММ ва 17 сохтору ниҳоди зертобеи он, Созмони ҳамкории Шанхай, Иттиҳоди Давлатҳои Мустақил, Созмони ҳамкории иқтисодӣ, Бонки ҷаҳонӣ, Салиби Сурх ва дигарон иштирок намуданд. Моҳи ноябр Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон дар кори Саммити оби Будапешт дар Венгрия иштирок ва бо нутқи пурмуҳтаво суҳанронӣ карда, тавачҷуҳӣ ҷомеаи ҷаҳониро бори дигар ба масоили доғи рӯз, яъне ҳалли сари-вақтии мушкилоти марбут ба об дар сайёра қалб сохтанд.

Даҳсолаи дуумии байналмилалӣ амал "Об барои рушди устувор 2018 - 2028" ташаббуси чоруми ҷаҳонӣ қониби Тоҷикистон мебошад, ки бо қатъномаи махсуси Маҷмаи Умумии Созмони Милалӣ Муттаҳид ва қонибдорӣ давлатҳои аъзои ин созмони муътабар қабул карда мешавад.

Исроил ХОҶАЕВ,
ассистенти кафедраи химия

МАРД ОН, КИ САРАФРОЗ САРИ ДОР БИМИРАД...

*Мард он, ки сарафроз
сари дор бимирад,
Як бор таваллуд шуда
як бор бимирад.*

Бале, вақте ки суҳан дар бораи ҷавонмардӣ меравад, дар зеҳнамони саволҳои гуногун ба миён меояд, ки оё чи гуна инсонро ҷавонмарди ҳақиқӣ гуфтан мумкин аст. Ҷавонмардон дар таърихи миллати тоҷик хеле зиёд буданд ва ҳоло ҳам ҳастанд. Аҳсан ба ақлу заковати онҳо, ки фирефта ё бозичаи дасти ким кадом буздише нашуданд. Баракс муқобили онҳо истодагарӣ карданд, ки имрӯзҳо номашон дар саҳифаҳои таърих бо ҳарфҳои заррин навишта шудааст. Мардум дар симои онҳо мардони ҷасур ва ғаюрро мебинанд.

Сад афсус, ки имрӯзҳо ин

гуна афрод ангуштшумор боқӣ мондаасту халос. Аз чи хотир бошад, ки баъзеи одамон ба як нигоҳ худро дар чашми мардум ончунон вонамуд месозанд, ки гӯё тамоми хислатҳои мардиро дар худ доранд, аммо боре ҳам аз кӯчаи мардонагӣ нагузаштанд. Онҳо дар канори нафароне, ки рафтор, гуфтор ва хислатҳои мардона доранд чамъ шуда, чун рӯбоҳи ҳилагар навҳагарӣ мекунад ва ба хотири як масъалаи ночизе чунон дар назди як инсон хушомад мегӯянд ва ҳатто худро ба хоки раҳ баробар мезозад. Имрӯзҳо нафароне кам нестанд, ки мехоҳанд кору пайкори худро дар байни мардум ба ростқавлӣ ва дигар хислатҳои мардонагӣ дар ҷамъият ҷайғоҳи худро дошта бошанд, аммо хеле ҷои та-

ассуф аст, ки сари ҳар қадам атрофиён барояшон чоҳ мекананд. Чунон ки ҳазрати Бедил гуфтааст:

*Замона кичравишонро
ба бар кашад Бедил,
Ҳар он кас, ки рост бувад,
хори чашми афлок аст.*

Оё рӯзе мешавад, ки ин ноҷавонмардон дар сафи ҷавонмардони ҳақиқӣ истодагарӣ кунанд ё аз ин феълӣ бади худ даст кашанд? Зеро дар аксар мавридҳо нафарони "номдору обуруманд", ки дар мақомоте роҳбар ҳастанд, аз байни зердатон як ё ду нафарро интиҳоб мекунад ва вазифаи онҳо мисли мурғи доначин суҳанҳои коргаронро ба роҳбарашон мерасонанд. Модоме ки ин хел бошад, пас чӣ гуна кормандони он мақомот дар ҷомеа мақому манзалати худро пайдо

мекунад? Аз ин ҷо меълум мешавад, ки на ҳар як инсон сазовор ба ин номи пуршарафи "ИНСОН" аст. Оё ин гуна одамони дар кучоёе дидаанд ё шунидаанд, ки бо ин хислати пасти худ нафаре онҳоро тарафдор бошад. Ба фикри банди ин гуна мардум аз зумраи нафароне ҳастанд, ки дар ягон давру замон на обрӯ доранду на қадру қамат. Ба ҳақин назмун вақте ки бо ин гуна "ҷавонмардон" ҳамсӯҳбат мешавӣ, дар рафти суҳанрониашон аз даҳони онҳо суҳанҳои шунида мешавад, ки шахси шунаванда ҳайратзада мешавад.

Як ҷавонписарро аз овони хурдсолиаш хеле хуб мешиносам. Чанд вақт ба назар наменамуд. Ногаҳон баъди чандин муддате дар як шабнишинӣ бо ҳам вохӯрдём. Ў аз бари боло нишаста, чунон ба таври худ маҷлис ораста буд, ки дигар бошандагоне, ки он шаб он ҷо буданд, чашму гӯши худро аз рӯи ҳамон ҷавонписар намеканданд. Чунон бодикқат гӯш мекарданд, ки гӯё ягон донашманд

суҳан карда истодааст. Боз ду нафари дигар яке аз тарафи рост ва дигаре аз тарафи чапи он ҷавон нишаста, ончунон қарра мезаданд, ки ҳатто оби даҳонашонро дошта наматавонистанд. Бадбахтона, он "воиз" дар мактаби миёна ба як ҷангу хархашаҳои зиёде ба дарс ҳозир мешуд, чунки саводи кофӣ надошт. Аз ин хотир бо ҳамсабақонаш рӯбарӯ шадан барояш хеле мушкил эҷод макард. Бояд ҷонмардро рафтораш, гуфтораш ва тамоми ҳастияш мардонавор бошад. Чунон ки бузурге гуфтааст:

*Нокасе гар аз кесе боло
нишинад бок нест,
Чунки хас болои обу
зери дарё гавҳар аст.*

Исмоил СУЛИТОВ,
ассистенти кафедраи тарбияи ҷисмонӣ

ДУСТОНИ ҲАҚИҚИРО
ЧӢ ГУНА БОЯД ШИНОХТ?

Баротали САЛИМОВ, донишҷӯи соли 4-уми факултаи филологияи тоҷик ва журналистика.

Дӯстони ҳақиқӣ мисли ситораҳоянд, ки дар ҳолатҳои душвор дар канори якдигар мебурашанд. Дӯстон ба се навъанд: яке ҷонӣ, дигаре нонӣ ва сеюмин забонӣ. Дар ин ҷо мехоҳам қиссаи "Ду дӯст"-ро ба шумо гуям.

Ду рафиқа буданд, яке қавиירוдаву дигаре содалавҳ. Рӯзе рафиқи қавиירוда ба назди содалавҳ омада мегӯяд, ки дар корхонаи мушкӣ аст ва ӯ ба пул эҳтиёҷ дорад. Дӯшташ намехост рафиқаш дилозурда бошад ва ӯ ҳамаи пулҳои доштаашро ба ӯ медиҳад. Рафиқи қавиירוда ба ин пулҳо эҳтиёҷоташро баровард. Баъд аз чанде боз ба назди дӯшташ омада арз кард, ки маъшуқаи ӯро бисёр дӯст медорад ва мехоҳад дӯшташ аз баҳри ӯ гузарад. Дӯшташ бошад, дар таъҷиб афтод ва чи гуфтаниашро наметавонист, аммо дӯстиашон он қадар қавӣ буд, ки ин хоҳиши дӯшташро рад карда натавонист. Ҳамин тариқ, аз баҳри маъшуқааш низ гузашт. Пас аз муддате рафиқи содалавҳ ба мушкӣ дучор шуду ҳамон замон рафиқаш ба хотираш омад ва ба корхонаи рафиқаш рафта, аз ӯ ҷои кор талаб кард, вале рафиқаш ба ӯ ҷои кор надод. Дӯшташ ғамгин ва дилозурда шуда ба хона баргашт, аммо боз ҳам аз рафиқаш хафа нашуд. Рӯзе ҳангоми аз кӯча гузаштан марди солхӯрда ва бемор аз наздаш мебарояд ва мегӯяд, ки бисёр фақир аст ва ҳатто доруҳои харида наметавонад. Рафиқи содалавҳ ба ин пирамард меҳрубонӣ менамояд. Он доруҳое, ки ниёз дошт, меҳараду ӯро ба хонаи худ меоварад. Баъд аз муддати кӯтоҳе хабари марги пирамардро мешунавад. Пирамард бисёр сарватманд будаст ва ҳамаи меросашро ба содалавҳ мебахшад, аммо ӯ бо вучуди ин ҳама дилозурдагӣ дар рӯ ба рӯи корхонаи рафиқаш хона харидорӣ намуда, дар он ҷо маскан мегирад.

Рӯзе пиразани гадое дари ӯро мекубад ва мегӯяд, ки бисёр гурӯҳна асту ба хӯрок эҳтиёҷ дорад. Бе ягон андеша содалавҳ пиразанро ба хона даъват менамояд. Ӯ танҳо будани пиразанро фаҳмида, ҳамчунин танҳо будани худро ибронд меорад. Бо пиразан мегӯяд, ки агар хоҳад дар хонаи ӯ истиқомат намояд. Пиразан бе ягон эътироз инро қабул менамояд. Пас аз муддате пиразан тақлифи хонадоршавиро бо духтаре ба содалавҳ пешниҳод менамояд. Содалавҳ бо ягон духтар шинос набуд ва пиразан бошад, барои ӯ духтари муносибери меёбад. Баъд аз якчанд мулоқот онҳо бо ҳамдигар хонадор мешаванд. Барои тӯй даъватномаҳо мефиристанд. Содалавҳ бо вучуди дилозурда буданаш аз дӯшташ то ҳол ӯро самимиашро аз хотир наба-

МИНБАРИ ДОНИШҶӢ

рорварда буд. Ӯ барои дӯшташ низ даъватнома мефиристанд. Рӯзи тӯй фаро расид ва содалавҳ баландгӯяро гирифта, саргузашташро аз аввал чунин нақл мекунад:

- Дар гузашта рафиқи дӯстдоштае доштам. Рӯзе дар тичораташ ба мушкӣ дучор шуда, наздам омад ва аз ман маблағ ҳамчун қарз пурсид. Ман ҳамаи маблағҳои дар даст доштаамро ба ӯ додам. Баъдан ӯ ба ман гуфт, ки маъшуқаатро дӯст медорам ва ту аз баҳри ӯ гузар. Бо дили пурхун ва ашқи ҳасрат аз баҳри дӯстдоштаам низ гузаштам. Ман намехостам, ки ӯ ғамгин бошад. Вақте ки ба мушкӣ дучор шудам, ба корхонаи дӯшташ рафта, аз ӯ ҷои кор пурсидам, вале ӯ ба ман кор надод, бисёр ғамгин шудам боз ҳам аз рафиқам хафа нашудам, барои он ки мо дӯстони ҳақиқӣ будем. Ин суҳанҳоро дӯсти қавиירוда шунида, худро дошта натавонист ва баландгӯяро гирифта саргузашти худро низ нақл намуд:

- Ман ҳам дар гузашта рафиқи дӯстдоштае доштам. Ҳангоме, ки ба мушкӣ дучор шудам, аз ӯ маблағ талаб намудам ва ӯ ҳамаи маблағҳояшро ба ман дод. Баъдан аз ӯ маъшуқаашро хостам ва аз баҳри маъшуқааш низ гузашт, аммо сабаби асосии маъшуқаашро хоستانам ин буд, ки вай бадрафтор ба рафиқам нолоиқ буд. Азбаски ӯ бисёр содалавҳ буд, барои аз он зан раҳой ёфтан ман ҳамин роҳро интихоб намудам. Вақте ӯ ба мушкӣ дучор шуд, ба корхонаам омада, аз ман ҷои кор хост, аммо ман намехостам, ки рафиқи самимиам дар зери фармони ман бошад, барои ҳамин, ман ба ӯ кор наододам. Рӯзе аз рӯзҳо бо пирамарде, ки ӯ вохӯрда буд, падари ман буд. Падарам наздики фавт буд, ӯро ман ба назди рафиқам фиристодам ва хостам меросашро ба ӯ гузорам. Он пиразани гадо, ки ба хонааш омада буд, он модари ман буд. Ман ӯро барои нағз нигоҳубин намудани рафиқам фиристодам ва ҳоло ин духтаре, ки бо ӯ хонадор мешавад, хоҳари ман аст. Ӯро барои бо рафиқам хонадор шудан розӣ намудам. Ин аст дӯсти мо!

БИЁЕД АЗ ПАСИ "АМАКУ ТАҒА" НАШАВЕМ!

Аврагзеб НАБИЕВ, донишҷӯи соли 2-уми факултаи таърих, ҳуқуқ ва муносибатҳои байналмилалӣ.

Тибқи гуфтаҳои Пешвои миллат, муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон ҷавонон ояндаи миллатанд ва дар ҷаҳони муосир рӯ овардан ба ҷавонон ва истифода аз имкониятҳои зеҳниву ҷисмонии онҳо яке аз шартҳои ноил шудан ба инкишофи устувори давлат ва ҷомеа мебошад. Воқеан,

имрӯз ҷавонони мо ҳамчун нерӯи бузурги бунёдгари созандаи мамлакат эътироф шудаанд. Масъалаи сиёсати давлатии ҷавонон, нақш ва иштироки бевоситаи онҳо дар ҳаёти ҷомеа яке аз масъалҳои асосӣ дар Паёмҳои ҳарсолаи Пешвои миллат ба Маҷлиси Олии Буда, ба ин мавзӯ ҳамчун яке аз масъалаҳои асосии давлатдорӣ ва манбаи муҳимтарини ташаккули захираҳои инсонии кишвар таваҷҷуҳи доимӣ зоҳир мегардад.

Барои чӣ бархе аз ҷавонони тоҷик ба донишомӯзӣ майлу рағбат надоранд? Ҳастанд ҷавононе, ки илм меомӯзанд, вале онҳо каманд. Сабаби камсаводии бархе аз ҷавонони тоҷик дар чист? Ягона роҳе, ки ҷавонон миллатро пеш мебаранд, ин дониши хуби онҳост. Имрӯз аҳли ҷомеа аз қоҳиш ёфтани ахлоқ байни наврасону ҷавонон бонги изтироб мезананд. Мутаассифона, ин падидаи номатлуб он қадар фарох доман паҳн кардааст, ки баъзан инсонро ба даҳшат мегарад. Коста гардидани ахлоқи қисме аз наврасону ҷавонон, қалб гардидани онҳо ба ҳар гуна ҳаракату равияҳои бегона ва ба ҷинояткорӣ даст задани идда аз ӯ маъмулӣ ва бе-масъулияти падару модарон мебошад. Фарзанд дар оила бояд ончунон ба камол расад, ки боиси натанҳо таҳсину офарин, балки номбардори падару модар ва ватану миллат бошад.

Падару модарони азиз! Ба хотири пойдорӣ сулҳи бо хуни ҷигар бадастомада, ба хотири ободии ватан ва боло бурдани нангу номуси миллатамон, фарзандонатонро ба роҳи рости ҳидоят намоед!

Барои ҳавас ва қалби донишҷӯёнро ба донишомӯзӣ майл кардан бояд тамоми мардум ба ин даст дошта бошад, чунки ин масъалаи асосӣ дар шароити ҳозира ба шумор меравад. Сабаби пастшавии саводнокии ҷавонони ҳозира қурқурона амал кардани онҳо мебошад. Биёед аз паси "амаку таға" нашавем!

КИБЕРТЕРРОРИЗМ ВА ТАҲДИДИ ОН БА ҶОМЕАИ ҶАҲОНӢ

Исмоили ИСУФ, донишҷӯи соли 1-уми факултаи физика, математика ва информатика.

Раванди ҷаҳонишавӣ тамоми кишварҳоро ба худ қалб намуд. Он бо хусусиятҳои худ доштаи боз ҷанбаҳои бад ҳам дорад. Махсусан, қалб намудани ҷавонон ба ҳизбу ҳаракатҳои террористику экстремистӣ тавассути шабакаи байналмилалӣ Интернет ҷомеаи ҷаҳониро тақон дод. Ҳоло шабакаи Интернет тамоми мамлакатҳои дунёро фаро гирифтааст. Аз хизмат-

расониҳои он ҳамарӯза зиёда аз 100 миллион нафар истифода мебаранд ва теъдоди истифодабарандагони он рӯз ба рӯз афзоиш меёбад. Ин ҳама имкониятҳои Интернетро гурӯҳҳои террористику экстремистӣ ба назар гирифта, ҷавонони гурӯҳу бесаводро ба доми фиреби худ меафтонанд.

Кибертерроризмро вабон асри XXI номидан мумкин аст. Таърихи кибертерроризм ба солҳои 70-80-уми асри гузашта рост меояд. Кибертерроризм аз ду термин гирифта шудааст: "Кибер" ва "терроризм". Маъноии "Кибер" ин кибернетика, яъне истифодаи техникаву технологияи навин ва "терроризм" ин ифротгарой мебошад. Гурӯҳҳои террористӣ ва экстремистӣ дар сомонҳои махсуси худ ва шабакаҳои иҷтимоӣ ҷавонони гурӯҳро ба худ қалб менамоянд. Аввал ҷавононро аъзои ин сомон ва шабакаҳои иҷтимоӣ намуда, сипас тавассути равоншиносони соҳибтаҷриба онҳоро мутеи хеш месозанд. Хусусан бо ваъдаҳои, ки гӯё онҳо барои "ҷиҳод" ва "шаҳид шудан" мубориза мебаранд, ҷавононро фиреб медиҳанд. Ҳоло он ки ин гурӯҳҳо на барои "ҷиҳод" мубориза мебаранду на барои дини мубини ислом. Сабаби асосии ҳамроҳ шудани ҷавонон ба ин гурӯҳҳо ин паст будани фарҳанги истифодабарии Интернет ва нокифоя будани фарҳанги исломии ҷавонон мебошад. Дар мамлакатҳое, ки ҷангу низоъҳои мусаллаҳона рафта истодааст, ҳатто лаҳзае хурсандӣ ҳукмфармо нест. Ин давлатҳо ба мисли бозичае табиқ ёфтаанд, ки дар зери дасти гурӯҳҳои террористӣ қарор доранд.

ПЕШРАФТИ ДАВЛАТУ МИЛЛАТ ДАР СИМОН ҶАВОНОН АСТ!

Шабнам ШЕРАЛИЕВА, донишҷӯи соли 2-уми факултаи филологияи тоҷик ва журналистика.

Мо, ҷавононро мебаранд, ки қору афкори Пешвои миллатамонро сармашқи қоруи худ қарор дода, дар рушду нумӯ ва пешрафту тараққиёти ватанамон саҳмгузор бошем. Ин нуктаро муҳтарам Пешвои миллат ҳам дар баромаду паёмҳо ва вохӯриҳояшон бо ҷавонон таъкид мекунад. Тӯли 25 соли истиқлолият ватани мо ба дастовардҳои бузурге ноил гашт. Албатта, мо гуфта наметавонем, ки ҷавонони мо аллакай ба пояи баланди тараққиёти илму фарҳанг ва санъату маданият расидаанд, лекин гуфта метавонем, ки ҷавонони даврони истиқлол бо пайравӣ қардан ба Пешвои мамлакатамон ба дастовардҳои кӯчаке ҳам бошанд, ноил гашта истодаанд.

Мутаассифона, дар муқобили ҷавонони лаёқатманд ҷавононе

низи ҳастанд, ки маданияти нутқу санъати либоспӯшиашонро фаромӯш карда, тақлидгари мардуми Ғарб шудаанд. Ин мафкураи паст онҳоро то ҷое бурдааст, ки бо даставу гурӯҳҳои ифротӣ ҳамроҳ шуда, худро дар айни камолот мешикананд. Ин боиси таассуф аст, ки дар чунин давлати озоду ҳуқуқбунёд мисли Тоҷикистон ҷавонон аз илму фарҳанг дур монанд. Сарчашмаи ҳамаи гурӯҳҳои бесаводӣ мебошад, ки бадабхтона, баъзе ҷавонон ба ин гирифтҳо шудаанду аз илм, саводу дониш дур.

Паёми навбатии Пешвои миллат, муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон, ки 22 декабри соли 2016 ба Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон шуда гузашт, қайд намуданд: "...Ҷавонони имрӯзаи мо, яъне насли замони истиқлол аз наслҳои пешина бо савияи илму дониш, маърифату ҷаҳонбинӣ, сатҳи тафаккур ва одоби ахлоқ фарқи куллий доранд, ки ин ҳама боиси ифтихори мо мебошад".

Пешвоимиллат бо ин қарори пешгирифтаашон рӯҳияи мо ҷавононро дучанд афзуда, ҳисси ватандӯстию масъулиятнокӣро дар вучуди мо бедор сохт ва моро водор намуд, ки ба қадри неъматҳои Худованд, ки Истиқлолият ва тинҷию оромии Ватан мебошад, расем.

Барои тоза нигоҳ доштани фазои софу замони сарсабз мебаранд, ки боилму бофарҳангу бомаданияту навоар ва ватандӯсту меҳанпараст бошем.

ПАЁМИ ПЕШВОИ МИЛЛАТ БА МО МУҶДАИ НАВ ДОД!

Беҳрӯз САЙДУЛЛОЕВ, донишҷӯи соли 3-уми факултаи филологияи тоҷик ва журналистика.

Ногуфта намонад, ки бо пешниҳоди Пешвои миллат, муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон дар Паёми навбатиашон соли 2017-ро "Соли ҷавонон" эълон карданд.

Мо ҷавонон дар назди Роҳбари давлат бо самимиати зиёд ваъда медиҳем, ки бунёдгузори Ватани азизи худ мешавем. Минбаъд мо ҷавонон кӯшиш мекунем, ки номбардори парчами миллӣ, забони давлатӣ ва падару модари хеш бошем.

Шахсан ман ваъда медиҳам, ки баъд аз хатми донишгоҳ хизмати Ватан-Модарро ба сари баланд ба ҷо оварда, барои ҳифзи нангу номи Ватани азизи худ содиқона хизмат намуда, дар қору фаъолияти хеш устувор менамоям.

Ҷаноби оӣ, муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон ҳаматарафа мо ҷавононро дастгирӣ намуда, бароямон тамоми шароити имтиёзхоро фароҳам овардааст. Рӯз то рӯз рафти дониши донишҷӯён хуб шуда истодааст. Мо бо боварии комил ваъда медиҳем, ки дар ин ҷодаи илму техника боз ҳам ҷиддитар шуда, ба халқу ватани худ содиқона хизмат менамоем.

Таҳияи Сауда ЯТИМОВА

Лоик ШЕРАЛИ

Он рӯз ки сақфи хонаҳо ҷӯбӣ буд,
Гуфтору амал дар ҳамаҷо хубӣ буд.
Имрӯз бинои хонаҳо санг шуда,
Дилҳо ҳама бо бино ҳамоҳанг шуда.

МУАММО

1
Қаҳрамони филме ба арушавандаш, ки 24-сола буд, нигоҳ карда, хушҳолона мегӯяд: "Вақте ки ту ба синну соли ҳозираи ман мерасӣ, ман он вақт 60 сола хоҳам шуд". Ҳозир мард чанд сола аст?

2
Гарчанде, ки ду духтарак дар як рӯз, дар як моҳ ва дар як сол таваллуд ёфтаанд, онҳо дугоник нестанд. Чаро?

3
Муаллимае ба хонандае муроҷиат карда мегӯяд: "Ман модари туям, аммо ту писари ман нестӣ. Ин суҳанро чӣ тавр фаҳмидан мумкин аст?"

4
Дар навишти 66666666 байни баъзе рақамҳо аломати ҷамъро тавре гузоре, ки қимати ифода ба 264 баробар шавад.

5
Падар ба 5 писаронаш 65 сомони нобаробар тақсим карда дод. Писари дуюм назар ба писари якум 3 сомони кам, ба писари сеюм падар ба писари дуюм 3 сомони кам ва ҳамаини тавр тақсим кардааст. Муайян намоед, ки ҳар як писар аз падар чанд сомони гирифтааст?

ҶАВОБ: Хонандае, сари вақт ҷавоби ин муамморо меёбад, аз тарафи рӯнома бо маблағи пулӣ қадрдонӣ карда мешавад.

Таҳияи
Гулафзои ДАВЛАТ

То имрӯз ба муаммои шумораи гузашта аз тарафи 9 нафар ҷавоби дуруст пешниҳод шуд, ки аз ҳама барвақтар Қаландаров Бахтовар ҷавобашро пешниҳод карда, голиб гардид ва бо маблағи пулӣ қадрдонӣ карда шуд.

№	Ному насаб	Факулта	Тарихи рӯз	Соат	Ҷавобҳо
1.	Қаландаров Бахтовар	Магистранти соли 2-юми факултаи филологияи тоҷик ва журналистика	15.04.2017	7:56	дуруст
2.	Менгикулов Салоҳиддин	Донишҷӯи соли 2-юми факултаи филологияи хориҷӣ	15.04.2017	10:25	дуруст
3.	Одинаев Иззатулло	Донишҷӯи соли 1-уми факултаи филологияи хориҷӣ	15.04.2017	11:08	дуруст
4.	Курбанов Муҳаммадҷон Умаров Саидшоҳ	Донишҷӯи факултаи филологияи тоҷик ва журналистика	15.04.2017	12:04	дуруст
5.	Сайвали Н., Курбанов Р., Бобохонов Иззатулло	Донишҷӯи факултаи филологияи тоҷик ва хориҷӣ	16.04.2017	10:18	дуруст
6.	Муродов Мухиддин	Донишҷӯи соли 4-уми факултаи физика, математика ва информатика	18.04.2017	09:19	дуруст

Ҷавоби муаммои шумораи гузашта чунин аст: Аз 100 сомони қарзи гирифта шуда, 20 сомони бақияро кам кардему 80 сомонӣ боқӣ монд. Агар мо ҳамон 20 сомони баргашта ба 80 ҷамъ кунем, пас 100 ҳосил мешавад.

ЛЮБОВЬ СТУДЕНТА ФИЗИКО МАТЕМАТИЧЕСКОГО ФАКУЛТЕТА

С тех пор как вы опустили перпендикуляр на мое сердце я не имею рабиуса чувств волнующих меня. Ни какая таблица едины углов т корней неможет выразить моих волнений.

Наклонис камне под углом в 450. и проведи устами. Точка касания будить бесконечные благоженством для меня. О! драгоценный центр тяжести моего сердца.

Клинус тебе законом Паскаля, что я люблю тебяи по третьему закону Ньютона Сила моей любовью умноженная на квадрат врешени нашего знакомства, выведёт тебя из состояния равномерного двитсения и раскроет квадратный скопкие наших онашений.

Не буд жестоко дорогая подчинение всемирному закону тягетения, устремись в моей объятия со скоростью звука и я обниму тебя одной ломадиной силой моей страсти и поцелую тебя с силой 75кгм/секунд.

Таҳияи Сангов Каюм, номзади илми педагогика, дотсенти кафедраи МТЗАТ

ЭЪТИБОР НАДОРАД

Дафтарчаи имтиҳоние, ки соли 2013 Донишгоҳи давлатии Кӯлоб ба номи Абуабдуллоҳи Рӯдакӣ ба донишҷӯи соли 4-уми факултаи иқтисод ва идора (таҳсили рӯзона) Зарипов Дилшодҷон Насруллоевич додааст, бинобар сабаби гум шуданаш эътибор соқит доништа шавад.

Дафтарчаи имтиҳоние, ки соли 2001 Донишгоҳи давлатии Кӯлоб ба номи Абуабдуллоҳи Рӯдакӣ ба донишҷӯи соли 5-уми факултаи физика ва математика (таҳсили ғоибона) Исомов Меҳтоҷиддин додааст, бинобар сабаби гум шуданаш эътибор соқит доништа шавад.

АҶОИБОТ!

1. Филиппин 7100 қазира до-рад.
2. Шаҳри Нью-Йоркро голанди-диҳо соли 1614 бунёд кардаанд.
3. Заминларзаи зиёд дар Япония рух медиҳад.
4. Масҷидҳо аз ҳама зиёд дар дунё дар Туркия вучуд доранд.
5. Умри инсониятро дар рӯи замин тақрибан миллион сол аст.
6. Шахсе, ки курраи заминро пойи пиёда сайр кардааст, Хорх Шелленхи Амрикоӣ мебошад, ки дар муддати 7 сол сайрашро ба итмом расондааст.
7. Сохтмони бурҷи машҳури фаронсавӣ, Эфели соли 1889 ба анҷом расидааст.
8. Самарқанду Бухоро сарлашқари бузург Қутайба ибни Муслим фатҳ кардааст.
9. Инсон дар як шабонарӯз 1000 маротиба миҷа мезанад.
10. Калонтарин беморхона барои касалиҳои руҳӣ дар Амрико дар шаҳри Нью-Йорк мебошад ва номаш "Стюпед" аст.
11. Дили инсон дар як шабонарӯз тақрибан 12 литр хунро аз худ мегузаронад.
12. Нодиртарин гӯрбаҳо дар ҷаҳон, гӯрбаҳои форсии сурх мебошанд.
13. Хурдтарин муаллиф Дурти Страйт мебошад, вақте ки китобашро ба номи "Чӣ гуна олам сарзад?" навишта буд, умраш 5 сола буд.

Шақриёр АЛИМИЙ,
донишҷӯи соли 3-юми Коллеҷи о
мӯзгории ДДК ба номи А. Рӯдакӣ

МАВЛУД МУБОРАК!

Маъмурият, ҳайати профессорону устодон, кормандон ва донишҷӯёни Донишгоҳи давлатии Кӯлоб ба номи Абуабдуллоҳи Рӯдакӣ, инчунин ҳайати эҷодии рӯзномаи "Анвори дониш" омӯзгорон ва командони зерини донишгоҳро, ки дар нимаи аввали моҳи майи солиёни гуногун таваллуд шудаанд, табрику таҳният гуфта, аз даргоҳи Яздони пок барояшон тансиҳатӣ, умри бардавом, сари баланд, тани неруманд ва дар қору фаъолиятшон комёбиҳои бе-назирро таманно доранд. **Бигузур ҳамеша чун кӯҳҳои Помир сарбаланд, чун Рӯдакӣ хушбаён, чун Саъдӣ дарозумр, чун Ҳофиз шухратманд ва чун Ҷомӣ хоксор бошед! Ҳеҷ гоҳ БАХТ ва ХИЗР қошонаи шуморо тарк насозанд! Мисли гулҳои баҳорӣ, ки ҳама саросар зебо ҳастанд, зебо бимонед. Хушиву хурсандӣ, ки беҳтарин ҳамсафари инсонанд, доим ҳамсафаратон бод!**

Бигузур дар умратон баракат ва дар касбатон ҳалолкорӣ пайваста амалӣ гардад.

1. **АЛИЕВ ҶУМАҲОН**, 01.05.1939, саромӯзгори кафедраи тарбияи томактабӣ, ш. Кӯлоб, маҳ. Борбад 21/165;
2. **КАРИМОВ ДАЛЕР**, 01.05.1990, сардори шуъбаи кор бо ҷавонон, ш. Кӯлоб маҳ. Борбад 18/25;
3. **РАҲМАТОВ ДОСТИ**, 01.05.1952, ҳуқуқшиноси донишгоҳ, н. Кӯлоб, ҷ. дех. Даҳана, қ. Гулрез;
4. **АКРАМОВА РУХШОНА**, 01.05.1973, саромӯзгори кафедраи физикаи умумӣ ва назариявӣ, ш. Кӯлоб, кӯч. Суғдиён 102;
5. **АШУРОВ КОМИЛБОЙ**, 01.05.1954, муҳосиби калон, корманди шуъбаи ҳисоб, ш. Кӯлоб, куч. Совета №65;
6. **САЙФУДДИНОВ ФИРУЗ**, 02.05.1992, ассисенти кафедраи химия, ш. Кӯлоб, кӯч. Хати Роҳ;
7. **ТОШМАТОВ БОТУР**, 02.05.1957, муҳосиби шуъбаи ҳисоб, ш. Кӯлоб, маҳ. Ш.Шоҳин;
8. **ҶАЛИЛОВ ҒОЛИБ**, 03.05.1984, ассисенти кафедраи тарбияи ҷисмонӣ, ш. Кӯлоб, маҳ. Орёно 2;
9. **ИБРОҶИМОВ ГҶРЕЗ**, 03.05.1942, номзади илмҳои педагогӣ, дотсенти кафедраи педагогика, ш. Кӯлоб, маҳ. Ш.Шоҳин 37/36;
10. **МИРЗОЕВА СИТОРА**, 03.05.1994, китобдор, корманди китобхона, н. Кӯлоб, дех. Саросиёб;
11. **АЛУЕВ АНУШЕРВОН**, 04.05.1990, ассисенти кафедраи таърих ва ҳуқуқ, ш. Кӯлоб, маҳ. Ш.Шоҳин 43/34;
12. **ҲУСАЙНОВА ФАРИДА**, 05.05.1991, лаборанти кафедраи забонҳои хориҷии умумидонишгоҳӣ, н. Муминобод, дех. Туту;
13. **КАРИМОВ ГАДОМАД**, 05.05.1961, саромӯзгори кафедраи назарияи иқтисодӣ ва баҳисобирии бухгалтерӣ, н. Кӯлоб, ҷ/д Кӯлоб, д. Навобод;
14. **ҚУРБОНОВ БОЗОР**, 05.05.1943, омӯзгори кафедраи тарбияи ҷисмонӣ, ш.Кӯлоб;
15. **НАЗАРОВ МУРОДАЛИ**, 07.05.1990, ассисенти кафедраи иқтисоди корхона ва соҳибкорӣ, ҷ. Даҳана, д. Олтоул;
16. **ОДИНАЕВА ЗУҲРО**, 07.05.1985, ассисенти кафедраи назарияи иқтисодӣ ва баҳисобирии бухгалтерӣ, ш. Кӯлоб;
17. **САФАРОВ АБДУҶАБОР**, 8.05.1950, ҳамкор, ассисенти кафедраи таърих ва ҳуқуқ, ш. Кӯлоб, кӯч. Исмоили Сомонӣ 28а 19;
18. **САФАРОВА ШАҲНОЗА**, 8.05.1980, китобдори китобхона, ш. Кӯлоб, кӯч. И.Сомонӣ;
19. **ҲУСАЙНОВ ДАЛЕР**, 08.05.1989, ассисенти кафедраи биология, н. Муъминобод, дехаи Сангарда;
20. **АБДУЛЛОЕВ АБДУЛАЗИЗ**, 09.05.1992, ассисенти кафедраи таҳлили математикӣ ва назарияи функсияҳо, ш. Кӯлоб, маҳ. Борбад 18/25;
21. **ҶУЛОМОВ ИСЛОМ**, 09.05.1939, доктори илмҳои педагогӣ, профессори кафедраи математикаи олий, ш. Кӯлоб, кӯч. Н. Хувайдуллоев №98;
22. **ФАРҲУДДИНОВ ИСУФ**, 10.05.1955, муаллими калон, мудири кафедраи тарбияи томактабӣ, ш. Кӯлоб, куч. Вализода;
23. **ШОМАДОВА ФАРАНГИС**, 12.05.1994, китобдор, корманди китобхона, ш. Кӯлоб, дех. Гулистон;
24. **СУЛАЙМОНОВ УБАЙДУЛЛО**, 12.05.1992, ассисенти кафедраи илмҳои компютерӣ, н. Восеъ, дех. Тугарак;
25. **РАҲМОНОВ ШАРБАТ**, 12.05.1952, мутахассиси шуъбаи мониторинг ва назорати сифати таълим, ш. Кӯлоб;
26. **ҲОҶАЕВ ИСРОИЛ**, 14.05.1993, ассисенти кафедраи химия, н. Кӯлоб, д. Файзободи боло;
27. **ЛУТФИЯИ ҶУРАҲОН**, 15.05.1992, ассисенти кафедраи физикаи умумӣ ва назариявӣ, н. Восеъ дех. Десқабла;
28. **САНГИМАДОВ ФАРУХ**, 15.05.1979, саромӯзгори кафедраи методикаи забони англисӣ, ш. Кӯлоб, маҳ. Ҷаббор Расулов 35;
29. **БОБОХОНОВА ФОТИМА**, 15.05.1972, муҳосиби калон, корманди шуъбаи ҳисоб, ш. Кӯлоб, кӯчаи Н. Хувайдуллоев 12/33;
30. **ГУЛОВА ГУЛҲАҶОН**, 15.05.1972, ассисенти кафедраи методикаи таълими забони англисӣ, ш. Кӯлоб, кӯчаи Бозори 65;
31. **ҶАРИМАДОВ ҶУЛОМ**, 15.05.1959, ассисенти кафедраи математикаи олий, н. Ш. Шоҳин, д. Сафедоб;
32. **ЛУТФИЯИ ҶУРАҲОН**, 15.05.1992, ассисенти кафедраи физикаи умумӣ ва назариявӣ, н. Восеъ, дех. Десқабла.

ЗОДРҶЗ МУБОРАК, ОМУЗГОРОН ВА КОРМАНДОНИ АЗИЗ!

МУАССИС:
ДОНИШГОҶИ ДАВЛАТИИ
КҶЛОБ БА НОМИ
АБҶАБДУЛЛОҶИ РҶДАКӢ

САРМУҶАРРИР:
Ҷаҳонгир РУСТАМ

КОТИБИ МАСЪҶЛ:
Шамшоди ҶАМШЕД

МУШОВИРОН:

АБДУЛЛО ҶАБИБУЛЛО (профессор), С. КАРИМОВ (академик), М.О. ИБОДОВ (профессор), ҶУМЪАҶОН АЛИМИЙ (профессор), С. ХОЛИҚОВ (н.и.к.), Ш. ХУДОЙДОДОВА (н.и.ф.), Д. САЙДАҶМАДОВА (н.и.п), М. АБДУЛЛОЕВ (профессор), С. МИРЗОЕВ (профессор), Б. ҶҶРАЕВ (м.к)

Нашрия дар Вазорати фарҳанги Ҷумҳурии Тоҷикистон тахти рақами 0011/рз 23.04.2014 аз нав ба қайд гирифта шудааст.

РҶЗНОМА
БО ЗАБОНҶОИ ТОҶИКӢ,
РУСӢ ВА АНГЛИСӢ

ТЕЛЕФОН:
Идора: (83322) 3- 31- 15
Мобилӣ: 918-334-442; 985-87-80-60

Рӯзнома дар ҶДМ
"Мега-принт" бо теъдоди
2000 нусха ҷоп карда шуд.

Рӯзнома тариқи обуна
дастрас мегардад.

НИШОНИИ МО:
735360, ш.Кӯлоб, кӯчаи
С. Сафаров, 16
E-mail: anvor.donish@kgu.tj

САҶИФАБАНД:
Баҳридин САҶИМАДОВ